
UNITÁRIUS ÉLET

56. ÉVFOLYAM 3. SZÁM
2002. MÁJUS-JÚNIUS

Kéthavonta megjelenő folyóirat

A TARTALOMBÓL

Áhítat

Én Istenem, legyek vidám!

Egyházi hírek

Közlemény!

Zebegény, 2002. június 1.

Teológiai tükör

Hitünk folyamata

A transzcendens létezésről

Akik előttünk jártak...

Gyallay Pap Domokos

Kereszténység és kultúra

Ünnepi könyvhét

Magyar Keresztény Internet Konferencia

Unitárius portrék

Beszélgetés

a 80 éves Patakfalvi Sámuellel

Egyházközségeink életéből

Juhász Gyula ISTEN KEZÉBEN

A júniusi napnak záporában,
Mely aranyat nyilaz álmatagon,
Lyukas nadrágban és kehes kabátban
Öreg csavargó alszik a padon.

Körülötte az élet dele forr, zúg,
És robognak a ringó gépkocsik,
Ő lógó fejjel más világba fordul,
És egy boldog májusról álmodik.

Elnézem én gyöngéden és irigyen.
Az élete és padja oly kemény,
De ő most végtelen puhán, szelíden
Bizton pihen az Isten tenyerén.

Dr. Sztankóczy Zoltánra emlékezve

Lapunk március-áprilisi számában bizakodóan nyilatkoztunk a beteg – de lábadozni látszó – Dr. Sztankóczy Zoltán atyánkfiáról.

Sajnos 2002. május 4-én otthonában, szerettei körében visszaadta lelkét teremtőjének. Zoltán testvérünk 85 és fél év hosszú, Isten áldotta életet élt.

1916-ban született Aradon. Középiskolát Magyarországon végzett, egyetemi diplomát a Kolozsvári Egyetemen szerzett. 1947 óta élt folyamatosan Magyarországon. Egy lány, később egy fiúgyermek született.

Világi pályája a Közlekedési Minisztérium osztályvezetőjeként, majd az Országos Tervhivatal főosztályvezetőjeként teljesedett ki. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia közlekedési főbizottságának.

Zoltánt diákkora óta izgatták teológiai kérdések, ám csak nyugdíjas éveiben adódott lehetősége, hogy igazán elmélyüljön azokban.

Első lépésként Teilhard műveivel, később Hans Küng, Rahner, Ratzinger és Gnilka tanulmányaival ismerkedett meg. Ezzel párhuzamosan protestáns szerzők műveit is tanulmányozta, többek között Tillich, Bultmann műveit. Külön érdek, hogy e szerzők műveit eredeti nyelven olvasta.

Célja volt, hogy a XX. század második felének újszövetségi teológiáját tanulmányozza és exegéziseit megismerje.

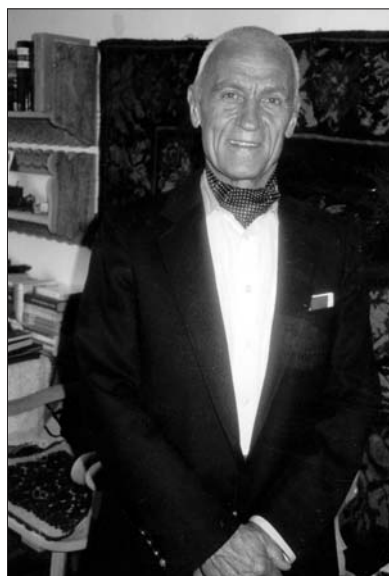
Ökumenikus gondolkodásának jellemző vonása volt a közös paradigmák keresése a keresztény teológiában.

Első írásai kéziratos formában maradtak fenn a könyvtárban 1991-ből, melyek az Unitárius hitani dolgozatok címet viselik.

Sztankóczy Zoltán műveivel indult meg a Teológiai füzetek sorozat, ahol 3 kötete jelent meg:

- Ökumenikus gondolkodás és hit;
- Szemelvények unitárius és szabadelvű keresztény írásokból;
- Máté, Márk és Lukács szerinti evangéliumok magyarázata címmel.

Teológiai intézeti kurátori tisztsége idején aktív teológiai tudomá-

nyos élet folyt intézményében, melybe több lelkészt és világi gondolkodót is bevont.

A könyvtár rendszeres látogatójaként, sok kiadvány beszerzését kezdeményezte, és azokat elolvasta.

Tagja volt többek között a katolikus Pax Romana Fórumnak, a Bibliatársulatnak, állandó résztvevője volt a szegedi nemzetközi biblikus konferenciának.

Aktivitásának bizonyítéka, hogy rendszeresen publikált az Unitárius Élet folyóiratba, Teológiai Műhely címen állandó rovatot tartott fenn éveken át.

Legutóbbi írása 2001 októberében jelent meg apostoli ígértetés témában.

És éppen egy esztendeje, 2001. május 30-án volt meghívott előadója a Szent László Akadémia Beszélgetések Istenről c. előadássorozatának.

Én Sztankóczy Zoltánt több mint 15 éve ismertem meg a Nagy Ignác utcai templomban. Ápol, gondozott külseje, izléses öltözete sugározta belső harmóniáját – még ismeretlenül, a templompadban ülve is.

Aktív templombjáró ember volt, ismerte, számon tartotta a többi egyháztagot, figyelemmel kísérte életüket.

Több évtizeden át presbitere volt a Budapesti Egyházközségnek, és tagja az Egyházi Képviselő Tanácsnak is.

Magas műveltségű emberként foglalkozott a teológiával, de rendkívüli érdeme, hogy bármelyik atyánkfiával tudott róla érthetően, nem csupán az avatottak nyelvén szólni.

Erre mindnyájan emlékeznek azok, akik éveken át a hétfői bibliaórákon vele együtt lehettek.

Személyiségének varázsa, jelenléte a közösségben meghatározó volt.

Emberi, egyháztagi megnyilvánulásai mélyeséges tisztaságról adtak tanúbizonyságot.

Békességre igyekvő, bölcs emberként ismertem meg.

Emlékét – mindnyájan, akik ismertük – megőrizzük.

Muszka Ibolya

Kéziratokat nem őrziünk meg és nem küldünk vissza.

Az aláírt cikkekért a szerzők viselik a felelősséget.

A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

Laptulajdonos:
Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős szerkesztő:

Balácsi László

Főszerkesztő:

Kászoni József

Főszerkesztő-helyettes:

Léta Sándor

SZERKESZTŐSÉG CÍME:

V., Nagy Ignác utca 2–4. Budapest, 1055.

Telefon/fax: 311-2801

Terjeszti a Magyarországi Unitárius Egyház.

Előfizethető:

egyházi központunkban személyesen,

vagy egyházi csekken.

Évi előfizetési díj: 1200,- Ft

Egyes szám ára 200,- Ft

Megjelenik kéthavonta.

Felelős kiadó:

Heltai Gáspár Kft.

Index: 25 842

Nyomdai előkészítés:

Kovács Gyula

Készült:

az ETO-Print Nyomdaipari Kft.-ben

Felelős vezető: Balogh Mihály

HU ISSN 0133-1272

A Magyarországi Unitárius Egyház
internetcíme:
www.unitarius.hu

ÁHÍTAT

„... *hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt...*”

Nem tudom, gondolkodtatok-e már arról, mit jelent egy orgona a gyülekezetben.

Nem tudom, néztétek-e már meg egy kicsit közelebbről.

Nem csoda, ha a hangszerek királynőjének nevezik, hatalmas sípjával fenségesen fest. Aki már látott egyszer is közelebből egyet, beleszédül annyi apró részből és tartozékból áll.

A manuálok, a szelepek, pedálok, regiszterek, összekötők és súlyok, a fújtatók, a szélszekrény és a sípok, amelyeknek mind megvan a saját feladatuk. Mert máshol és másból szól a basszus, vagy éppen nem mindegy milyenek a szőlőregiszterek. Ahogyan egy felségtől elvárható kényes a vele való foglalkozásra is. Ha nem ellenőrzi alaposan és rendszeresen néhány síp hamisan kezd szólni, nem szereti a túl hideget és meleget sem. Sokan azt gondolják, hogy rajta játszani éppen olyan, mint egy zongorán. Pedig dehogya! Egy zongorához csak leülsz, leütöd a billentyűket, és máris megszólalnak a hangok, hallod a dallamot. Ám az orgonánál nyomhatod a pedált, kihúzhatod a regisztereket, nyomhatod a billentyűket nem történik semmi. Nincs zene. Tehetsz bármit, csalódást fog okozni a néma zörgés. Ha hallani akarod a hangokat és a belőlük megszülető új dallamot, be kell kapcsolnod a szelet. Ha a szél átfúj az üregeken, a fákon, a rézsípokon gyönyörű lesz a zene. A szél nélkül élettelen az orgona. Csak akkortól szól és csak addig, míg a szél fúvatja. Senki nem tudja elmagyarázni a szelet. Nem tudni honnan jön és hová megy. Csak az a biztos, hogy nélkülözhetetlen az orgonának ahhoz, hogy zene legyen.

Jézus halála után a megrémült tanítványok szétszéledtek. Gyászoltak, mert elvesztettek egy barátot, egy társat, a tanítómestert, akihez bármilyen kérdéssel fordulhattak. Aki tanácsot, útmutatást adott nekik, aki kétségeikben, reménytelenségükben erőt sugárzott, aki megosztotta velük a kenyerét, aki megtanította őket imádkozni, aki Istenről egész másképp beszélt, aki szinte előre látta a jövőt, mert annyira ismerte az embereket. Csalódottak voltak, mert úgy érezhették, elárulták és kifosztották őket. Azt hitték, Jézust magára hagyta az Isten, akinek feltétlen híve volt, akit atyaként szeretet és tisztelt, akit egész életében szolgált, dicsőségét hirdetve az emberek között. Az Atya nem volt képes megmenteni. Tanácstalanok voltak, mert nem tudták, hogyan tovább. Félték, ha a mestert követik, rájuk is hasonló sors várhat. Ugyanakkor tudták, érezték, immár ők is részei, darabjaivá váltak Jézus munkájának. Az Isten

országának hirdetői terjesztőiként eltöltött napokat, a múltat ki nem törölhetik életükből.

Mintegy ötven nap telt el Jézus halála után. Pünkösd, az aratásért való hálaadás ünnepe következett. Nagy sokaság gyűlt össze Jeruzsálemben, hogy hálát adjanak Istennek a termésért. A tanítványok is együtt voltak ezen a napon, hogy imádkozzanak, beszéljenek, és döntsenek a Jézus által rájuk bízottakról. Miközben felelevenítették a Mester életét és tanítását „... hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek...” A szél átfúj az üregeken, a fákon, az ablakokon. Hirtelen lelkesedés és bátorság töltötte el lelküket. Mindannyiukat betöltötte a Szentlélek, és félelmüket legyőzve tanítani kezdtek úgy, ahogy a lélek szólásra indította őket. A „szél” nélkül élettelen tanítványok mint-ha varázsütésre kicserélődtek volna, megvigasztalódtak és megbátorodtak.

Senki nem tudta elmagyarázni a szelet. Nem tudni honnan jött és hová ment. Csak az a biztos, hogy nélkülözhetetlen volt a tanítványoknak ahhoz, hogy vállalják küldetésüket.

Amint az a Biblia beszámolójából is kiderül, a tanítványok magatartásában döntő változást eredményezett a szentlélek eljövetele.

Nyugodtan mondhatjuk, pünkösd nélkül nincs egyház, nincs kereszténység. Azt hiszem az is nyilvánvaló, hogy Isten nemcsak a tanítványokat, de mindannyiunkat is megajándékoz Szentlelkével, így akarva velünk kapcsolatot teremteni. Mi pedig éppen úgy némán csörömpölünk csalódást okozva nélküle, mint azt az orgona teszi. Isten minden embert egy csodálatos hanggá teremtett világában, akik együtt közösen mesés szép dallamokat kelthetünk életre magunk, mások és a jó Isten gyönyörködtetésére. De hiába minden erőfeszítés és igyekezet, ha nem lengi át azt a „a szél”, Istennek a lelke. Elnémul és feleslegessé válik minden olyan orgonahang, amelyen nem fúj át a szél. Elnémul és hiábavalóvá válik minden olyan emberi szó és cselekedet, amelyből hiányzik Istennek szentlelke. Kétezer éve áll már az egyház, mert Isten szentlelke újra és újra megújítja.

Kérjük hát az Istent, hogy ezen a pünkösdön is és mindig élessze újjá az egyház tagjait, őrizz ki belőlünk mindazt, ami ellenére van és megoszthat áldásától.

Kérjük, maradjon velünk, és vezessen minket kézen fogva, hogy biztosak legyenek lépteink.

Szász Adrienne

„Én Istenem legyek vidám...” (Beszélgetés Istennel verses gondolatok alapján)

Gondviselő Szeretet!
Végtelen Jóság!

Hozzád jöttem, Uram, egy szent pihenőre, a te templomodba, a Sion hegyére. Itt elmarad tőlem minden, ami földi, lelkem ünnepi, díszes köntösét felölti, s úgy áld és magasztal téged, örökhatalmú Isten. Hozzád jöttem, Atyám, hogy szeretettől sugárzó lényed hassa át egész emberi valómat. Életutam elfáradt vándoraként érkeztem meg hozzád megpihenni, megnyugodni. Leoldom szent színed előtt lábaimról a hétköznapok saruját, levetem lelkemnek poros ruháit, s dal't pengetnek szent áhítatról szívemben titkos citerák, mert sokszorosan szent itt a hely, melynek áhítata hozzád emel, hozzád közel. Alázatomban köntösét megszaggatom, s minden bántalmat, fájdalmat, keserűséget, amiben részem volt, megtapasztalt jelenléted pelyvaként szórja szét. E lelki megkönnyebbülés után már csak a hála és köszönet szavait próbálok megfogalmazni minden jótéteményedért, sikereimért, eredményeimért, a megbocsátásért, a bocsánatkérésért.

De jó nekem itt lenni nálad, békeségnek áldott Istene.

De jó hívni és fogadni minden gyermekedet itt, aki szomjazik teutánad, a veled való találkozásra.

Életünkben sok mindenről le lehet mondani, sok mindent el lehet hagyni avagy halasztani, de a veled, lélekben való találkozásról, az imádkozásról nem lehet soha lemondani; mikor fellegek feltornyosulnak és a hullámok összecsapnak fejünk felett; mikor templomok leomolnak, dőlnek és épülnek az oltárok és meghasadnak a hegyek, mikor sötétség borul a világra, végtelen sötétség, és az égre nem jönnek fel a csillagok, se nap, se hold; mikor a megsemmisülés örvényénél állunk, s az utolsó kiáltás is el-

hangzik: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?!, ez elveszejtő nehéz időben, nagy bajomban mindig azt mondom: a te kezében vagyok, vagyunk, és ott vagyunk a legbiztosabb helyen. Szent hajlékod mindig vár életem olyan pillanataiban, amikor hozzád hanyatló árnyék vagyok, mert itt megkapom biztatásodat, hogy mosolyogjak és virítsak, ha virágzásra szántál, és „vidítnod kell ily ritka plántát”, jóságos Isten, áldott szívű kertész! Alkalomról-alkalomra, amikor betérhetek ide, átléphetem hajlékod küszöbét, úgy érzem, hogy „itt nem szegeznek vallatást” felém, mit is hiszek, csak azt, hogy szeretek-e még? Szeretem-e teremtett világodat, benne embertársaimat, akiket testvérré vagy ellenséggé választott ki az önmegvalósító nagy futás? Te segítesz, hogy megerősödjön szolgáló hitem, és életemmel adjak választ ,s szívemben bátran, boldogan felzúgjon a kórus: „Szeretlek, Uram, szeretlek édes, áldott jó Atyám... hitem megtart s erőssé tesz talán; de üdvösségem egy, csak egy lehet: a mindent pótló áldott szeretet”.

Ebből a szeretetből mindenkinek jut, legfőképp azoknak, akik még mindig nem találják az utat templomaid felé, akiknek élete még mindig alagútban vezet, és nem tudják, hogy veled világosságban lehet járni és élni, akiknek a jézusi út reménysége még távolról sem int.

Tudom, Atyám, hogy te nem lakozol csak kézzel épített, emberi leleménnyel, képzelőerővel megalkotott templomokban. Mégis úgy érzem, hogy égbetörő templomtornyaink imádkozni vágyó szándékunk meghosszabbított karjai, és hívünk, várunk ölelésre tárt karokkal, hogy légy ott, közel hozzánk, templomaink áhítatában. „Szent e ház, ki küzdött, fáradt, csendet, nyugtot itt találhat.” Ez

a felismerés, megtapasztalás hallatja meg velünk, nyithatja meg füleinket a hívásra: „Jöjjetek hát, buzgón, bátran, békesség vár itt e házban”. Biztass, Atyám, nyugtasd meg lelkünket, hogy ez így van akkor is, megszületik az imádkozás után a veled való együtt-lét, élményt adó találkozás, ha nem harangok csengő-bongó nyelve hívogat aggot, ifjat e helyre, csupán a lélekben csendülő harang, és akkor is, ha nem magasba szökkenő tornyok mutatják azt a helyet, ahol meghallgathatjuk a te üzeneteidet, megélhetjük vallásos életünket, hanem egyszerű, szerény, neked szentelt hajlékokban is. Ha az élet ezernyi gondja-baja nem engedi, hogy eljussunk a te tiszteletedre épült istenházába, tölts el bizonyossággal, hogy mindenütt jelen vagy, mindenütt meghallgatsz, mindenütt megáldasz: „S bár irigykedve holtig bámulom / A dómok súlyos, drága titkait, / Az én szívem is álmok temploma / És Isten minden templomban lakik”. Erre tanított Jézusunk is, hogy mi a te templomaid vagyunk. Segíts, hogy annak áhítatára, tisztaságára vigyázzunk.

Szerető Istenem!

Egy templomi, megszentelt, veled való találkozásra hívogató zsoltárral indulok vissza a mindennapi élet lüktető zajába: Im, kinyíltak, híva hívnak / Templomodnak ajtai! / Térj be, továtúnt reménység, / Légy a vidám, hajdani, / Itt az elfásult kebel, / Boldog enyhületre lel. / Szent házadba hát beléptem, / Lépj, Uram, te is belém, / Itt építsd te templomod föl, / Itt benn szívem rejtekén, / Érezzem, hogy enyhület / Nincs sehól, nincs nélküléd! / Szólj, Uram, szólj, dobbanj bennem / Diadalmas tette fel, / Mindent értő szeretetté / Olvadjon föl a kebel, / Boldogan hadd zengemem: / Megtáltam Istenem!” AMEN

B. L.

GYALLAY PAP DOMOKOS

A KOLOZSVÁRI KOLLÉGIUMHOZ

Honnan egykor elindultam:
Hozzád tér meg vándorutam,
Alma Mater!
Vándorútról visszatértnék
Örömevel ahogy nézlek:
Ráismerek szent arcodra...
Csak glóriád nőtt nagyobbra!

Mit gyűjtöttem búcsúm óta:
Im elhoztam szent adóba,
Alma Mater!
Tapasztalást, több megértést
Sok csalódást – mélyebb érzést
Eszményi gonddal, vésszel szemben,
Erős hittel az Istenben!...

Egy pár tervem, egy pár álmom,
Édes lesz itt megpróbálnom,
– Tűzhelyednél ősök élnek,
S ifjú rajok szárnyra kélnek
És mind testvér, ki köröttem...
Boldog vagyok – hazajöttem!

(Unitárius Közlöny, 1920. 30. old.)

Egyházi hírek

Főhatósági tudósítások, vélemények

Június második vasárnapján múlt egy esztendeje, hogy egy emlékezetes püspökszentelő zsinattal megindult Egyházunkban egy mozgalmas élet, egy megújulási folyamat, a nagy többség szeretetteljes és jóindulatú hozzáállásával. Lehetne ez a tudósítás egy visszatekintés az elmúlt időszak eredményeinek summázása, összefoglalása is, de ez többnyire megtalálható e folyóiratunk beszámolóiban, mert az Unitárius Élet e tekintetben is változott, amikor a gyülekezetek lapjává kíván lenni. De a visszatekintés szomorkássá válik, ha azt vesszük figyelembe, hogy az egyházépítő szándékok mellett megjelentek a nyilvánvaló romboló szándékok is egy olyan kisebbség részéről, amely Alaptörvényünket semmibe véve meghurcolja Egyházunkat levelezésben, internetes megfogalmazásokban, a keresztény-magyar szellemtől távol álló országos napilapokban. Fájdalommal állapítjuk meg, hogy e mind jobban szerveződő kisebbség, a megújított vezetésből kiszorultak mellé, magához vonja azokat is, akiknek az egy esztendővel ezelőtti elindulás óta nem sikerültek elképzeléseik, terveik.

Az áradó támadások, gyalázkodások, hazudozások, rágalmak ellen nincs más fóruma a felelős egyházvezetésnek, mint az Unitárius Élet nyilvánossága, hogy a támadásokkal szemben felsorakoztassa a tényeket. Ezt próbáljuk megtenni most is, amikor a Népszabadság egyik számában arról tudósítanak Egyházunk „jóakarói” „hogy az utóbbi két évben több fegyelmit és dorgálást osztottak ki, mint az előző 10–15 évben összesen. Már a két év is sántít! Előző számunkban tudósítottunk arról, hogy az addig egyetlenegy fegyelmi (dorgálást ez az egy fegyelmi eredményezett, és mást nem kapott senki) egy a Budapesti Unitárius Egyházközség Lelkészi Hivatalából postázott, Mikó István főgondnokot gyalázó, rágalmozó levél ügyében indult, egy eredményes rendőrségi nyomozás után, amely kiderítette, hogy az inkriminált boríték és benne a levél a fenti Lelkészi Hivatalból származott.

A következő (az egyházvezetés ellenségeit nagyon összetartó ellenzékké kovácsoló) ügy oda vezethető vissza, hogy az előző számban említett második fegyelmi ügyben a Fegyelmi Bíróság meghozta döntését. Nem idéztünk eddig a rágalmozásokból, uszításokból, amelyek alapján döntött az Egyház fegyelmi fóruma, de mielőtt szentté avatnák a törvénytelenül megválasztott gondnok személyét, álljon itt néhány egyházmentő véleménynek beállított megfogalmazás (olvashatók az egyházi levelezésben, az internetes levelezésben, a Népszabadság hasábjain és máshol). A Budapesti Egyházközség és a Magyarországi Unitárius Egyház közötti vetélkedésről (Ő lát ilyen vetélkedést!) így ír: „A vetélkedést én azért nevezem egyenlőtlennek, mert az a 300–500 fős gyülekezet és a 30–50 fős „karhatalom” között folyik, így hosszú távú kimenetele nem lehet kétséges. A magam részéről egyébként racionálisnak tartanám a Magyarországi Unitárius Egyház jogi személyiségének megszüntetését”. Máshol így uszít: „Atrocitástól, meg-

torlástól ettől a hatalomtól már nem kell tartani”. Szerinte Alaptörvényünk „alkalmasnak tűnik arra, hogy egy húszfős csoport hatalmába kerítse az Egyházat... az Egyházból, mint szervezetből hasznot húzó csoportja kizárja a döntéshozatalból a hívek többségét”. Az Egyházi Képviselő Tanácsról és a Zsinatról így vélekedik: „Azt sem lehet igazán tudni, hogy kik a tagjai... és milyen jogalappal... az sem kizárt, hogy az Elnökség felkéri néhány barátját vagy rokonát, hogy vegyen részt a Főtanácson és támogassa ezt vagy azt a törekvést”. Akit érdekel (és szeretnők, ha sokakat érdekelne, hiszen Egyházunkról van szó!) olvashatja azt a levelezést, amit Bardócz-Tódor András folytat ilyen hangnemben az egyházvezetéssel a Püspöki Hivatalban. De olvashatuk a Népszabadságban is (azután, hogy a Fegyelmi Bíróság meghozta döntését éppen a rágalmozásai miatt!). Ha az eddigi megnyilatkozásaiért nem indított volna eljárást az Egyház törvényes testülete, akkor ezért a megnyilatkozásaiért ügyis meg kellett volna tennie. Még egy féltucat tagsággal rendelkező betéti társaság is megteszi ezt. Így idéz tőle az említett lap: „A Magyarországi Unitárius Egyház történelmében nem volt példa ilyen mérvű megbotránkoztatásra, mint aminek tanúi vagyunk, és ami sérti emberek százainak a szabad vallásgyakorláshoz való jogát, amikor fenyegetéssel akadályozza egy lelkész tévékenységét (kinek és hol? – szerk.), sérti a jó hírnévhez való jogot, embereket aláz meg”. Majd: „A Budapesti Unitárius Egyházközség minden fórumon visszautasítja az egyházunkon belül a gazdasági hatalomra törő, a híveket szolgálni képtelen, a nyílt párbeszéd elől a vádaskodásba, rágalmozásba, perlekedésbe menekülő magatartást”. (Erre van egy jó székelyföldi mondás: Bagoly mondja a verébnek...)

A fent idézett megfogalmazások csak a jéghegy csúcsa Bardócz-Tódor András „véleményeiből”. Az összes elküldött, megjelentetett és hozzáférhető anyag alapján döntött úgy a fegyelmi testület, hogy ezt a magatartásformát nem lehet elfogadni, ennek gátat kell vetni egyetemes egyházi érdekből. 2002. május 8-án a Fegyelmi Bíróság a következő határozatot hozta (meg kell jegyezni, hogy mindkét tárgyalásról kimentette magát az eljárás alá vont személy): „a Fegyelmi Bíróság Dr. Bardócz-Tódor András, a Budapesti Unitárius Egyházközség gondnokát, mint eljárás alá vont személyt, vétkesnek mondja ki a Fegyelmi Szabályzat 203. § a) pontjának utolsó fordulatában, továbbá a c) f) j) pontjaiban meghatározottakban. Ezért a Fegyelmi Bíróság Dr. Bardócz-Tódor András, eljárás alá vont személytől a Fsz. 204. § d) pontja alapján a Budapesti Unitárius Egyházközségben betöltött gondnoki tisztséget megvonja, és a 204. § d) pontja alapján a bármilyen egyházi tisztségre való választói és választhatósági jogát 5 (öt) évi időtartamra felfüggeszti. A Fegyelmi Bíróság a jelen határozat kihirdetésével egyidejűleg azonnali hatállyal Dr. Bardócz-Tódor András, eljárás alá vont személyt a Budapesti Unitárius Egyházközség gondnoki tisztségéből felfüggeszti”. E határozat ellen Dr. Bardócz-Tódor

András, jogával élve, felfolyamodását megtette. Azzal egyidőben, Pünkösöd környékén új „írásai” jelentek meg.

Úgy véljük, hogy Egyházunkban a bajok eredete nem az alaptörvény (az ellenzék által kidobandónak ítélt, bár –nevetséges! – az általuk is elfogadott, megszavazott!) esetleges hibáiban rejlik, hanem a törvény előírásainak be nem tartásában. Érdemes lenne vitát nyitni a be nem tartott törvényi előírásokról. Egyébként Alaptörvényünk szinte ikertestvére az Erdélyi Egyház Alaptörvényének (a Fegyelmi Szabályzat hasonlóképpen!), és ott működik, mert az előírásokat betartják és betartatják. Reméljük, hogy régebbi, idősebb híveink fanyar megfogalmazása ellenére, miszerint mindig így volt az élet egyházi berkeinkben, ha valami új szellem elindult, vége fog egyszer lenni, és egyházépítéssel lehet foglalkozni a torzsalkodások, rágalmozások helyett. Micsoda időpazarlás ezek a hónapok, évek, amikor arra kell figyelni, hogy ki, mikor és honnan támad? És miért?

Jeleztük, hogy más fórumunk nem lévén, itt kell néhány, a Budapesti Unitárius Hírlevél állításaival szemben álló tény felsorakoztatni, mert a félretájékoztatásnak sokszor több követője van, mint amennyien kíváncsiak a tényekre. Akár újságot ír valaki, akár más megfontolásból veti papírra sorait, mindig szem előtt kell tartani a sokszor idézett Deák-i mondást, hogy csak az igazat kell írni. Ha arra gondolunk, hogy a Hírlevél **1500-as** példányszámához viszonyítva az Unitárius Élet 700 példányának olvasója fogja csak így is megtudni a valódi tényállást. Mindjárt az első tudósításban örömmel vettük tudomásul, hogy a Budapesti Unitárius Egyházközség presbitériuma megemelte lelkésze javadalmát, csupán azt felejtette el megemlíteni, hogy a lelkész, mint minden más lelkésze egyházunknak, a MUE-től is élvez javadalmazást, hitoktatói és szórványgondozói díjat.

A Hírlevél beszámol a közgyűlés sok-sok döntéséről. Ezen a közgyűlésen jelen volt Rázmány Csaba püspök-egyházfő is. Meglepő lehetett sok olvasónak, hogy 2002-ben alakult meg az az egyházközség, amelyik már 1876-ban megalakult. Talán nem volt ok nélküli Dr. Nyiredy Szabolcs tb. főtanácsos felháborodása, hogy ami már megalakult, azt nincs miért megalakítani. A püspök úr hozzászólása ellenére a közgyűlés megszavazta az Alapító Okiratot, 55-en (a 300–500 lélekből, akikre a gondnok úr hivatkozni szokott) a jelenlevő 71 egyháztagnál. A püspök úr észrevételezte, hogy a napi-rend pontjai közt nem is szerepelt az Alapító Okirat megszavazása. Ezen túlmenően hangsúlyozta, hogy törvényellenes az Egyház és egyházközségei életét szabályozó Alaptörvény ellenében más működési szabályzatot elfogadni, elfogadtatni. Felvetődik a kérdés, hogy miért foglalkozik ilyenell az egyházközség, ha meg is fogalmazza a lap: „... az egyházközség a Magyarországi Unitárius Egyház részének tekinti magát, és elismeri, megerősíti az Alaptörvény rendelkezéseit”. Teljességgel érthetetlen: a törvényt elismerni és törvénytelen határozatokat hozni!

Magyarkút ügyének tálalása is félreértésekre adhat okot. Teljesen egyértelmű, hogy Magyarkút a Magyarországi Unitárius Egyház tulajdona, hiszen egyedüli jogi

személy. (És valóban az Egyház is vásárolta vissza akkor, amikor a Budapesti Egyházközség nem mutatott akkora nagy ragaszkodást Magyarokúthoz.) Egyértelmű az is, hogy felszólításra elvállalta az egyházközség annak „üzemeltetési” módját. Rázmány püspök azonban kihangsúlyozta, hogy bármelyik egyházközségnek vagy egyházi szervezetünknek joga van használni azt, természetesen egyházi célokra, előzetes egyeztetések után. Ugyancsak ide kívánczik az adományozandó ingatlanok ügye is. Ha valaki ingatlant akar ajándékozni egy egyházközségnek vagy egyházi szervezetnek, annak jegyzett tulajdonjoga a Magyarországi Unitárius Egyházé, mint jogi személyé, de egyértelműen az az egyházközség vagy szervezet rendelkezik használatával, amelyik ajándékba kapta.

Érdemes egy néhány gondolat erejéig újra visszatérni a kérdőíves véleménykutatáshoz. Furcsa következtetésre jut a Hírlevél az „egyesülés” tárgyában! Az ezernyi szétküldött kérdőívől visszajelzett 41! Ez nem túl nagy érdeklődés. De az egyesülést helyeslő 26 személy véleményéből azt a következtetést levonni, hogy „a magyarországi unitáriusok nagy többsége támogatja az egyesülés gondolatát Erdéllyel”, ez nagy túlzás. Az ilyen híradást utasítja el az egyházvezetés, mert ez semmi jó ügyet nem szolgál soha.

Közérdekűnek tartjuk azt a tájékoztatást is, hogy Léta Sándor, a Budapesti Bartók Béla Egyházközség lelkésze – az illetékes újság tudósítása alapján – foglalkozik a hazánkbeli egyházközségek tengerentúli testvérkapcsolataival. Reméljük, hogy azokkal együtt, akiket erre a feladatra választott ki Egyházunk, sikeres, eredményes lesz a munka minden egyházközségünk régen várt javára.

Az a tény is közérdeklődésre tarthat számot, hogy az „Egy az Isten” Kossuth Rádió-beli vallásos felőránk ezután mindig egy egyházközségnek lesz az adása: a soron következő lelkész áhítata; az egyházközségbeli hívek megszólaltatása (gondnok, presbiter, ifjúsági vezető vagy bármilyen más egyháztagnak) az egyházközség életéről, megvalósított terveikről, jövődó álmaikról és egyéb; az egyházközségek és az Egyház összefoglalt hírei, eseményei. Ilyen vonatkozásban kérjük gyülekezeteinket, vezetőiket, lelkészeiket, hogy készüljenek tartalmas bemutatkozással, hogy jobban megismerhessenek minket a nagyvilágban.

Az elmúlt év őszi gyűlésünkön az Egyházi Képviselő Tanács elfogadta az átvilágítást kötelező érvénnyel minden érintettre. Sikerült beszerezni a szükséges nyomtatványokat. Betekintési kérelem a Magyarországon 1990 előtt szolgálóknak szükséges, a másik megadott cím pedig az Erdélyben, 1990 előtt szolgálók részére szükséges, hogy személyesen kérjék az átvilágításukat. Körlevélben már kértük a gyülekezetek vezetőit, hogy a megfelelő mennyiségben sokszorosítsák a lapokat, hogy legyen elég a gyülekezetükben élő minden lelkésznek, gondnoknak, Egyházi Képviselő Tanács-tagnak, Főtanács-tagnak és más egyházi tisztségviselőnek. Folyamatosan igyekezni kell az igazolásokat megszerezni, mert egyébként senki nem lesz választható meg semmilyen egyházi funkcióra.

B. L.

Közlemény!

Alulírottak tisztelettel tesszük közzé az alábbiakat.

2002. május 1. napján Orbókné Szent-Iványi Ilona, a Liberális Fórum a vallásszabadságért sajtótájékoztatóján egy nyilatkozatot tett közzé mint unitárius lelkész, amitől püspök és egyházi főjegyző elhatárolódott, és kijelentette, hogy ezt a nyilatkozatot Orbókné Szent-Iványi Ilona csak mint magánszemély vagy mint a Társaság a Vallásszabadságért elnevezésű szervezet (I.A.R.F) alkalmazottja tehetné, ugyanis Orbókné Szent-Iványi Ilona **jelenleg!** nem gyakorló unitárius lelkész, így nem jogosult mint unitárius lelkész Egyházunk nevében nyilatkozni.

Nyilatkoztuk ezt annak tudatában, hogy Szent-Iványi Ilona 1998. évben lemondott lelkészi állásáról, továbbá 2000. december 31-én lejárt megválasztás útján elnyert főjegyzői tisztsége, és ettől a pillanattól kezdődően megszűnt minden törvényes kapcsolata is Egyházunkkal.

E közleményünket követően a napi sajtóban, sajnálatos módon, olyan minden alapot nélkülöző tudósítások láttak napvilágot, melyek aktuálpolitikai színezetet nyertek, és melyek Orbókné Szent-Iványi Ilonát személyi jogaiban sértették, ezért 2002. május 5-én egy újabb Közleményt tettünk közzé, melyben közöltük:

„Ami sajnálatos módon félreértésre adott okot a Magyar Nemzet és a Népszabadság cikkei nyomán, mégpedig az, hogy 20 évi lelkészi szolgálat után a Közlemény aláírói kétségbe vonnák Orbókné Szent-Iványi Ilona lelkészi múltját, az nem fedi a valóságot, és az nem más, mint a Közleményben megfogalmazottak félremagyarázása, vagy annak elferdített értelmezése”.

Itt szeretnénk megjegyezni, hogy 2000 novemberében Egyházunk Zsinata elfogadta az új alapszabályzatot, és ezt Szent-Iványi Ilona is megszavazta, miszerint unitárius lelkész egyházunk alkalmazásában csakis az

lehet, aki a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán szerzett, vagy érvényesített Diplomát, Oklevelet.

Az Egyházi Képviselő Tanács 2001 tavaszán, ezen Oklevél hiányában megvonta Szent-Iványi Ilona szer-tartást végző jogát mindaddig, amíg egy ilyen Oklevél birtokában nem kéri a jogaiba való visszahelyezést.

Minden a Közleménnyel nem megegyező információ nem alulírottaktól származik, és így azokkal nem vagyunk hajlandók azonosulni, és kijelentjük, hogy a két Közleményen kívül sem szóban, sem írásban senkinek, Orbókné Szent-Iványi Ilona személyét sértő nyilatkozatot ki nem adtunk. Visszautasítunk minden olyan vádaskodást, mely az ügy kapcsán ellenünk irányul, és határozottan visszautasítjuk a Népszabadság 2002. június 6-án megjelent cikkét, melyben az Egyházvezetésből kiszorult személyek, akik nem hajlandók elfogadni az Egyház Alaptörvényét, a közvéleményt félrevezető, minden alapot nélkülöző, hazug vádakkal illették Egyházunkat és annak demokratikusan megválasztott Vezetőit. A Népszabadságban leírtak mindhárom nyilatkozót, valamint a cikk megíróját egyformán minősítik.

Természetesen hangsúlyozzuk és elismerjük Szent-Iványi Ilona köztiszteletben álló lelkészi mivoltát és múltját, továbbá azt, hogy lelkészi tevékenységét példaadóan és lelkiismeretesen látta el 2000. december 31-ig, amikor megszűnt törvényes kapcsolata Egyházunkkal.

Határozottan kijelentjük, hogy a személyes sérelmek rossz tanácsadók. A sajtóban is megjelentetett alaptalan vádak rengeteget ártnak a Magyarországi Unitárius Egyház megítélésének. A felesleges és kártékony vádaskodások helyett építő szándékú javaslatokat várunk, és ismételten kérjük a jó szándékú együttműködést.

Budapest, 2002. június 19.

Rázmány Csaba püspök

Balácsi László egyházi főjegyző

2002. május 28-án a Magyar Bibliatársulat és a Romániai Felekezeti Bibliatársulat tudományos szimpóziumot rendezett Budapesten a Bibliatársulat székházában.

A tanácskozás témája „A Biblia és a képiség. Illusztrált Bibliák a Román Ortodox Egyházban és a Magyarországi Protestáns Egyházakban”.

Előadók voltak: Sofronie ortodox püspök, Laiu Florin, a Hetednapos Adventista Egyház képviselője, Dr. Lőrincz Zoltán református lelkész, művészettörténész, Dr. Foltin Brunó evangélikus lelkész, művészettörténész. Egyházunkat Balácsi László egyházi főjegyző, a Bibliatanács kuratóriumának tagja, Léta Sándor budapesti lelkész, valamint Erdélyből Czire Szabolcs teológiai tanár képviselték.

Érdekes előadásokat hallhattunk, mindeniknek visszatérő gondolataként megjegyezhetjük, hogy mi mindent el kell követni azért, hogy a Biblia minél több ember kezébe eljusson, vonzóbbá váljon, tanításai megfoghatóbbak legyenek, és támasszák alá keresztény hitünket. A tanácskozók június 1-ig csodálatos kirándulásokon vettek részt, nevezetes helyeket, vallásos központokat látogattak meg. Boldogsággal vettük tudomásul, hogy a Romániában levő Bibliatársulat elnöke egy magyar evangélikus lelkészársunk, Adorjáni Dezső Zoltán

püspökhelyettes. Isten áldása legyen mindazok életén és munkáján, akik bibliás egyházaink életének ezen a területén fáradoznak. Adja az Isten, hogy legyen sok ilyen találkozó.

* * *

2002. június 4-én Balácsi László egyházi főjegyző, felesége társaságában, meghívás alapján részt vett a Békés városban tartott trianoni megemlékezésen.

A rendezvény a református templom előtti téren zajlott. Megrendítő megemlékezések, szavalatok, énekek hangzottak el. Emlékszavaiban az egyházi főjegyző jelképként idézte azt az összetört, elnémult harangot, amely emlékműként, mementóként ott van a parkban. „Ez a ledöndült harang újra ép lehet, ha sok-sok ember úgy akarja és összefog, hogy nagy hófokon összeolvassza, és beszélő, imára hívogató harang lesz belőle. A trianoni szétszakított magyarság is egygyé lehet, ha sok-sok lélek úgy akarja, de ehhez nagy-nagy hófokú szeretetre van szükség, mely összeolvaszt határokon, tengereken túl minden lelket!” – fogalmazott. Utána elhangzott Sajó Sándor: Az andocsi Máriához című verse és feleségével székelyföldi dalokat énekeltek, majd végezetül felcsendült a Székely Himnusz is, amit az egybegyűltek nagy áhítattal énekeltek el.

B. L.

Zebegény, 2002. június 1.

A Zebegényi Történelmi Emlékhely Bizottság szervezésében 2001. június 1-én a zebegényi Kálvária hegyre, Emléktalálkozóra gyűltek össze mindazok, akik szemtanúi kívántak lenni a NEMZETI ZARÁNDOKHELY felavatásának. A nagyszabású rendezvény fő szervezője Pálmai Béla, házigazdája Kapás László, Zebegény plébánosa és Bözsöny Ferenc, Zebegény díszpolgára fogadta a határon inneni és határon túli vendégeket.

A nemzeti ökumenikus együttimádkozást Karl Jozef Rauber pápai nuncius vezette be, aki felolvasta II. János Pál pápa üdvözlő levelét, melyben kitért arra, hogy a nemzeti sérelmek csakis az emlékek könnyeivel moshatók le, ezért mindig szükséges és célszerű az emlékezés.

A római katolikus egyház részéről megjelent és felszólalt az ünnepségen Keszthelyi József váci megyéspüspök és Szabó Tamás tábori püspök, dandártábornok, a református egyházat Tótkés László püspök és Csuka Tamás dandártábornok, protestáns tábori püspök, az evangélikus egyházat Szideliusz Zoltán ev. püspök, Szeverényi János ev. esperes, az unitárius egyházat Rázmány Csaba püspök, a görög keleti egyházat Kalota József görög keleti érseki vikárius képviselte.

A jelenlevők azért imádkoztak, hogy Zebegény legyen tizenötmillió nemzettársunk zarándokhelye, Csíksomlyónak a társa, ahol minden év június első szombatján a nemzet itt imádkozzon egy szebb, egy boldogabb és egymást tisztelőbb évezredért.

Rázmány Csaba püspök beszédében az alábbiakat mondta:

A Messiás meghalt, keresztre feszítették. Húsvét volt, és a régi törvény diadalmaskodott. Hiába akartak új bort tölteni a tömlőkbe, a tömlők régiiek voltak és elszakadtak, hiába volt hangos a Hozsánna, hangosabb volt a Feszítsd meg! Ez az a Messiás, mondogatták, aki azt mondta, hogy add oda a köntösödet, ha elkérik a ruhádat. Ez az a Messiás, aki csak a maga javát akarta, aki megosztotta a nemzetet. Bolond az ilyen ember, aki azt mondja, hogy szeressük még ellenségeinket is, ugyanis ellenségeinket nem szeretni kell, hanem agyon kell ütni, le kell lőni. Nincs is szeretet, mert aki szeret, gyenge. Jó is, hogy keresztre feszítették, azt kapta, amit megérdemelt! Ezzel szemben vannak, akik azt hangoztatják, hogy Jézus feltámadt. Miért akar nyerni az, aki vesztett, hiszen Ő maga mondta, hogy elvégeztetett. És a félnék tanítványok Pünkösöd ünnepén fennhangon hirdetik, hogy Jézus él, hogy a testet megölték, de a lelket meg nem ölhetik.

Magyarország meghalt, mert keresztre feszítették, meggyalázták és szétdarabolták. Akik életben maradtak, sírva borultak egymásra. Megint a régi törvény diadalmaskodott, hiába akartak új bort tölteni a régi tömlőkbe, azok kiszakadtak, és hiába volt hangos a Hozsánna, hangosabb volt a Feszítsd meg! Ez az az ország mondogatták, amely csak a maga jólétét akarta, csak a hozzá közel állókat segítette. Ez az az ország, mely megosztotta maga körül a nemzeteket. Bolond az olyan ország, ahol azt hirdetik, hogy szeresse mindenki még ellenségét is, holott az ellenséget nem szeretni kell, hanem agyon kell ütni, le kell lőni. Nincs is szeretet, hiszen, aki szeret az gyenge. Jó is, hogy szétverték ezt az országot, azt kapta, amit megérdemelt. Ezzel szemben többen azt mondják, hogy ez az ország, ez a nemzet nem halt meg, mert feltámadt, de miért akar győzni az a nemzet, az az ország melyet legyőztek, szétdaraboltak, és amely maga mondta ki egykoron, hogy elvégeztetett. A kemény diktatúrával megfélemlített emberek, most meg szervezkednek, kimennek a terekre, és eljönnek Zebegénybe, mikor meg volt mondva, hogy még emlékezni sem szabad, és úgy tesznek, mintha ez az ország ismét élne, mintha ebben az országban nem 10, hanem 15 millió magyar élne, mintha már nem is lennének határok. Nem beszélve arról, hogy akik szeretik e hazát és e népet ilyenkor nyelveken kezdenek beszélni, és képesek meggyőzni az embereket, hogy él e haza és e nép. És ha testében szét-darabolták és megölték, lelkében, anyanyelvében és kultúrájában igenis él és mindörökké élni fog 15 millió magyar szívében.

Trianonnal olyan igaztalanul fosztottak meg múltunktól, hazánktól, népünktől és nemzetünktől, hogy azóta sem térünk magunkhoz. Több mint 80 éve folyik az egyenlőtlen küzdelem, a nemzet fizikai és erkölcsi sorvasztása, és féltő, hogy igaza lesz Adynak, miként: „elveszünk, mert elvesztettük magunkat”! De szomszédainkat sem hagyja nyugodni a Trianon-szindróma, ugyanis állandó történelemhamisítással próbálják igazolni birtokos gazda létüket. Vajon meddig tűri mindezt a Szőlők Ura? Szemrehányó, siránkozó magatartással azonban semmire sem megyünk, még kevesebbre szolgálkúséggel. Ezért kell magunkhoz emelnünk a törvénytelenül határainkon kívül rekedt testvéreinket, ezért kell megszólaljon napon-ta e Nemzeti Zarándokhelyen az emlékezés harangja, hogy megszűnjön végre nemzeti megosztottságunk, hogy magunkra találva megkezdhesük a szellemi és erkölcsi építkezést! Legyen e Nemzeti Zarándokhely, ahol ma áhítattal gyűlünk össze sírni és emlékezni, a magunkra találás és a hitben való megerősödés helye, legyen ez egy Búcsúhely egy újabb Csíksomlyó, a nemzeti összetartozásnak és egységnek megszentelt helye, ahol minden év júniusának első szombatján az összegyűltek együttes imádkozását meghallja a mi Gondviselő Egy Istenünk, kinek neve legyen áldott örökkön örökké – Ámen.

Hitünk folyamata

A mai teológiai gondolkodásban (az unitáriusban is) a hitnek kétfajta felfogásával találkozunk. Így az egyik megfogalmazásban az ember és Isten viszonya „statikus”, „természetes állapot”, vagy adott, vagy nem. Egy másik elgondolás szerint hitünk nem más, mint folyamat, mely folyamat során fokozatosan jutunk el Istenhez. E két felfogás együtt él a köztudatban, bár manapság egyre többet hallani a fokozatos hitre jutásról, a hitbeli folyamatról (pld. Unitárius Ösvény).

Az első felfogás a középkori teológiától kezdődően általános fogalmakat alkot meg, ember és Isten viszonya azonban egyre távolságtartóbb lesz. A „racionális” felfogás, a „hagyományos megközelítés”, a tekintély „ereje”, a „lapos” humanizmus immanens erőtlensége hamis objektivizmussá idegenítette Isten megismerését.

Bár az Istenhez való „egzisztenciális” viszonyulás, annak megtapasztalására fektetett hangsúly a reformáció előtti és alatti időkben is megőrződik (ferencesek, pietista mozgalmak), igazi fordulatot Schleiermacher és követői tapasztalati módszere hozott (Kierkegaard, Dosztojevszkij stb. munkásságával most nem foglalkozunk).

Rövid elmélkedésemben erről az egzisztenciális viszonyulásról, a hit folyamatáról szeretnék szólni. Teszem azt az újkori filozófia segítségével (mely természetesen nem mentes a teológiai elemektől), hisz e tekintetben innen (is) várjuk rendszeres teológiánk igazi megtermékenyítését.

Mint ahogyan a teológia, úgy a nyugati filozófia is hosszú időre „elfeledkezik a létről” (alapvetően heideggeri gondolat). Az arisztotelészi hagyományt folytatva a tapasztalat nem más, mint pusztán alkalom az általános fogalmak létrehozására.

Az egzisztencializmus úttörői hívják fel a figyelmet az érintettségre, arra, hogy nem figyelhetjük

magunkat kívülről, nem egy világon kívüli életet foglalunk el, hanem állandóan érintve vagyunk (sokszor nem is kellemesen), tehát létbe vagyunk ágyazva (értünk „bármit” is ez alatt). A filozófus és teológus viszonya a léthez tehát alapvetően egzisztenciális.

Környezetünket a tapasztalat útján értjük és érezzük, Isten is a tapasztalat útján közelíthető meg (nyitott tapasztalat). Leginkább ontológiai, tudományos és misztikus tapasztalatról szoktunk beszélni. A mi igazi „problémánk” a misztikus tapasztalat, a belemerítés és részesedés Isten legbenső életében. Teológiai éveimre visszagondolva egyre inkább értem és érzem azt, hogy miért tudott tért hódítani a meditációs gyakorlat, továbbá Pilinszky János költészete, amely költészet életre hívja a létbevetettség megmutatását, a végsőig redukálja egzisztenciális problémáinkat, ugyanakkor azonban evidenciát is fakaszt, és kiútként (mint ahogyan ez az egyetlen kiút) a hitet ajánlja föl.

Schleiermachert követően Heidegger, Gadamer, Ricoeur és társai próbálták közelíteni a szubjektumot és az objektumot, teológiai értelemben az Istent és az embert. Ezek szerint Istent feltáró értelmezésben lehet megközelíteni, nem annak leírása, hanem megtapasztalása és megértése a fontos (a kérdés etikai oldalát most nem érintjük). Intuitív rálátással az elrejtettet kell előhozni, megteremteni. Nem a kire, hanem a hogyanra koncentrálnak.

A husserli értelemben vett fenomenológia kapcsán (azt a teológia nyelvére lefordítva) még Isten és ember közvetlen kapcsolatról beszélhetünk. S bár Isten arca fedettségben van, azt az evidencia elvében kimondott közvetlenséggel meg lehet közelíteni, azt közvetlenül fel lehet tárni. Az emberi megismerés tartalmazza a rejtettet és a nyilvánultat, anélkül is inkább, mivelhogyan belőle fa-

kad. Természetesen Isten „tudatosodása” tagoltan, azaz időlegetesen valósul meg, ezt azonban mégsem nevezhetjük folyamatnak.

Heidegger felfogásában (fenomenologikus és hermeneutikus felfogás) azonban a közvetlen evidencia kritikai alkotóelemeire bomlik. Így Istent nem lehet a maga mivoltában teljesen megismerni, csupán végtelen sok tapasztalat szintézise során. Ezt tesszük, amikor Istent embertársainkban, a kőben, fűben és fában stb. látjuk. Sajnos ma egyre nagyobb mértékben pluralizálódnak azok a dolgok, eszmék és gondolatok, melyekben megragadják az emberek Istent.

A hermeneutikus felfogás igazi kidolgozója Gadamer, aki aztán megteremti a hermeneutikus kör fogalmát. Arról van szó, hogy egy olyan Istenhez közeledünk, akit már eleve „ismerünk”, feltételezünk. Hiszen életünk egy mindent átfogó, értelmet adó Isten alatt folyik, ki minden résztapasztalatnak forrása. És itt nem csupán tárgyi vagy objektív tapasztalatokról van szó, hanem benső életünk horizontjairól is.

Mindent összevetve, a részekből állítjuk össze az egészet, az egészből pedig a részeket. Ez képezi a hermeneutikus kört, ha úgy tetszik, a hit körét.

Azonban e kérdés kapcsán még nem állhatunk meg itt. A „hermeneutikus kör” csak metaforikus kifejezés, hiszen logikailag hibás kifejtéssel nézünk szembe. Miközben tapasztalatokat gyűjtünk, azokban fokozatosan gazdagodunk. A megismerés ezek szerint nem oda tér vissza, ahonét elindult. Ezért a mai tudományos gondolkodás „hermeneutikus spirálról”, a hit spiráljáról beszél.

Tehát nem pusztán körben forgunk, hanem spirálisan fejlődve közeledünk Istenhez. A spirális fejlődés elmélete már hosszú ideje közhelynek számít a tudomá-

nyok területén (így az önteremtés esetében is), ezt ki lehet/kell terjeszteni a vallásos életre is. Természetesen ez a folyamat eseményszerű, dialogikus, egyfajta ismétlésre épülő feltárulkozás, de erről itt bővebben nem beszélünk.

Egyszóval hitben (is) tökéletesedő emberek vagyunk. Csak rajtunk áll, hogy értelmünk, érzelmünk és akaratumk segítségével bekerüljünk a hit folyamatába (bár ez még mindig nem elég, szükségünk van az „élő Isten kiáradására” is), belső bizonytalanságainkat legyőzzük, önmagunkat elfogadjuk, küzdünk azért, hogy hitünket belülről megerősítsük. Fontos erre koncentrálni, mert a mai világ veszedelmes esélyének tartom azt,

hogy a relativizmus terjedése azal fenyeget, hogy magát a kérdést, a bekerülés fontosságát is elvesztjük.

Ha így cselekszünk, akkor minden beteljesedés egyben új kezdet, egy még teljesebb beteljesedés kezdete lesz. A beteljesedés olyan mértékben tágítja lelkünket, hogy a következőkben még többet befogadjon Istentől.

Végül pedig azt hiszem, hogy számunkra a fontos kérdés nem más, mint az ember a maga egzisztenciális létében. Isten csak az emberen keresztül írható le (teológiai antropológia), az emberi forma Isten elválaszthatatlan hordozó közege. Ezért az ember keresztmetszetét kell szemügyre

vennünk mindennapi létében, a transzcendenshez, a közösséghez való viszonyában (önmaga arcát csak a másiktól kapja).

A teológia problémakörének éppen ezért ki kellene szélesednie. Nem nélkülözhetjük a transzcendens világba behatolva a filozófiai problematikát, a metafizikai érzéket, a pszichológiai kérdéseket stb.

És bár a hívő ember önmaga is „megtalálja valahogy” az utat Istennéhez, örök figyelemmel kell kísérenünk azt, hogy ez útban mértékadó, elirányító szerepet az egyetemes egyháznak kell adnia, általa pedig a teológiának.

Máté Ernő
unitárius lelkész

A transzcendens létezésről

A modern és a posztmodern kor világszemlélete egysíkú, kizárólag a tapasztalati, az empirikus létet tartja valóságos létezésnek, egydimenziós fogadva el azt. Ezzel a racionalista-humanista szemlélettel szemben a vallás reális létezőnek ítéli a tapasztalati síkon túli, a tapasztalati létezés egyetlen dimenzióján kívüli másik dimenziót is, a transzcendenciát. A keresztény Isten-keresés két fő utat követett két évezreden át. Az egyik szerint a természet, a teremtett világ bizonyítja Isten létét. Erre az objektív megismerésre Pál apostol is felhívja a figyelmet a rómaiakhoz intézett levélben azt írva, hogy Isten örök hatalma és istensége a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. De már Pál apostolnál felfedezhető az Isten-keresés másik, szubjektív útja is, ahogyan az efezusbelieknek írott levélben olvashatjuk: a hitet Isten kegyelméből ajándékként kapjuk. A Római levélből még hozzátehetjük, hogy a hit pedig Isten ígéjének hallásából van. Ez a két út, az objektív, illetve a szubjektív Isten-keresés és Isten-ismeret együttes léte, a tudás és a hit világának folyamatos összekeverésével járt, amely nagyon súlyos következményeket is maga után vont a keresztény hit szempontjából (mint például az eredendő bűntana és a megváltásnak ehhez

kapcsolódó értelmezése). Hans Küng határozottan a második út mellett foglal állást, miszerint mind elméletben, mind gyakorlatban a tiszta transzcendencia útját kell járni. Isten létét a világból – akár a természetből, akár az emberi gondolkodásból és tudásból – eredő bizonyítékokkal kétségtelenné kijelenteni nem lehet. Ezeknek a bizonyítékoknak mindegyike a tapasztalati, empirikus létsíkon fogható fel, míg Isten létezése csak ezen kívül, a transzcendens lét síkján érhető el.

Az emberi tudat mindemellett nem csupán az egydimenziós tapasztalati világot tudja befogadni, hanem „öntranszcendenciája”, lelke a másik dimenziót is, azt amelyiken Isten tétezése egyáltalán megragadható. Az unitárius káté vallja, hogy a világ rendje és az ember tehetségei győznek meg minket Isten teremtő-alkotó létéről. Jóllehet Pál apostol óta ez az „Isten-bizonyíték” jelen van a keresztény hitben, a világról és az emberről rendkívül gyorsan bővülő ismeretek mégsem az Isten-hitet, hanem a szekularizációt segítették elő, vagyis a hit erősödése és az ismeretek bővülése ellentétesen alakultak. Varga Béla hittanában Künghez közelálló álláspontot foglal el, amikor kijelenti, hogy Isten feltétlenül a hitben és a hit számára létezik. A világot és

az embert, a kozmológiát és az antropológiát, hívő és nem hívő tudósok egybehangzóan magyarázhatják, de csak kisebb részük ismeri fel bennük Isten bizonyítékát, nagyobb részük nem erre a következtetésre jut. Jézus Isten-ismerete, Isten-hite nem a kozmológiai és antropológiai ismeretekre épült, hanem kizárólag bensőségesen megélt hite tártta fel számára nem csupán Isten létezését, de Isten-fogalmának tartalmát is, miszerint Isten lélek, igazság és szeretet. Ez a megfogalmazás az egyedüli hiteles, máig is felülmúlhatatlan és a kereszténység egésze, ezen belül az unitarizmus Isten-keresése, Isten-képe csak erre épülhet. Nem külső tapasztalatok, nem okoskodások, agytornák eredményeként, tapasztalati úton jutunk el Istenhez, hanem hitünkkel, a transzcendencia síkján. A két lét-síknak, a létezés két dimenziójának összetévesztése, összekeverése nagyon komoly, olykor feloldhatatlan feszültségekhez vezethet. Mi Istent – Jézushoz hasonlóan és az ő kijelentései alapján – hitünkben ismerjük meg, és ha oda már eljutottunk, oda már beköltözött, csak akkor és csak a hitből fakadóan ismerjük fel Istent a világban, az emberben, a természetben, a szellemi alkotásokban.

Dr. Sztankóczy Zoltán

Akik előttünk jártak...

Gyallay Pap Domokos (1880–1970)

A Bencéden született későbbi tanár-író a székelykeresztúri és a kolozsvári unitárius iskolában tanult, majd a kolozsvári egyetemen szerzett tanári diplomát.

1905-től a tordai unitárius al-gimnáziumban, majd annak megszűnése után, 1908-tól 1914-ig az ottani állami főgimnáziumban tanított. Mint tordai tanár 1907-től titkára volt a Tordai Székely Társaságnak és az Erdélyi Kárpát Egyesület tordai fiókjának. Írásai jelentek meg a tordai „Társadalmi, köz-igazgatási és szépirodalmi hetilapban” és az Aranyosvidékben. 1906-tól 1909-ig az Aranyosvidék felelős szerkesztője, 1912-től a Közművelődési Ház történelmi részlegének vezetője volt.

Gyallay életének jelentősebb eseményeit így sorolhatjuk fel: 1909-ben nősült; 1914-ben részt vett az I. világháborúban, megsebesült és vitézségi érmmel tüntették ki; 1917-ben tagjává választotta az Erdélyi Irodalmi Társaság; 1919-től 1923-ig a Dávid Ferenc Egylet főtitkára; 1920-tól a kolozsvári unitárius kollégium tanára, az Unitárius Irodalmi Társaság tagja; 1921-től a Magyar Nép című lap főszerkesztője; 1922-től 1927-ig az Unitárius Közlöny szerkesztője; 1925-től 1930-ig a Pásztortűz című lap főszerkesztője; 1926-tól a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság tagja, alapító tagja az Erdélyi Helikonnak és résztvevője a marosvécsi írótalálkozónak; 1927-ben lemondott tanári állásáról és a Magyar Nép című lapot szerkesztette; 1930-tól tagja a Kisfaludy Társaságnak, megindította a Népkönyvtár akciónak, tagja a Pen Clubnak; 1934-től tagja a Petőfi Társaságnak; 1940-ben Corvin Koszorúval tüntették ki,

1942-ig főszerkesztője volt a Szebb Jövőt című lapnak; 1942-től Budapesten a Zrínyi Miklós gimnázium tanára; 1944-ben nyugalomba vonult, és tanügyi főtanácsos, valamint címzetes gimnáziumi igazgató címet kapott.

Mint irodalmár 1910 és 1940 között írt hat regényt, 1913 és 1970 között 17 elbeszélést, 1928 és 1948 között hét színdarabot, 1912 és 1930-ban két emlékezőt, 1913 és 1947 között nyolc vegyes munkát.

Szerepelt a Dávid Ferenc Egylet vándorgyűlésein, a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Körében, a kolozsvári Református Teológiai Akadémia estélyein és a Magyar Rádióban.

E gazdag életpálya alatt – kevesebben tudják – átmenetileg foglalkozott versírással is. Első verseivel a gimnázium önképzőköri lapjában, a Reményben, majd a kolozsvári Egyetemi Lapokban jelentkezett. Az Unitárius Közlönyben 1901 és 1920 között 18 verse jelent meg. Verseinek témáját a székely nép mindennapjaiból merítette, de van katonaeletem és családi életet feldolgozó verse is, melyek könnyen érthetőek, emléket keltők és útmutatóak. Érdemes ezeket is megismerni.

Gyallay Domokos a két világháború közötti magyar irodalom egyik legnépszerűbb regényírója volt. Emlékének tartozunk azzal is, hogy megemlékezzünk verseiről, és nyilvántartsuk az alkalmi unitárius költők sorában.

A fenti rövid megemlékezés ennek jegyében született.

Kelemen Miklós

GYALLAY PAP DOMOKOS

A MI TEMPLOMUNK

Jártam ékes templomokban
Fénylett bennük drága pompa.
Hivallgó nép!... megcsodáltam
S hideg szívvel tovább álltam.

Kis templomunk oly egyszerű:
Dísze csak az égi derű.
Rokon kis nyáj tölti tele
Imádkozom szívből vele.

(Unitárius Közlöny, 1913. 6. old.)

KERESZTÉNYSÉG ÉS KULTÚRA

A Heltai Gáspár Unitárius Könyvesbolt a 73. ünnepi könyvhéten

Lassan egy évtizede, hogy önálló pavilonnal rendelkezünk a Supka Géza által (aki mellesleg unitárius volt) ki gondolt és megvalósított könyvhéten. Hosszú évek óta június első hétvégéjén rendezi az MKKE e jeles ünnepet. Idén 92 pavilonban 167 kiadó mutatta be 5 napon keresztül a legújabb és figyelemre méltó régebbi könyveit. Az első és az utolsó nap eső áztatta az érdeklődőket, de még így is 450–500 ezer ember fordult meg 5 nap alatt a Vörösmarty téren. A 66. számú unitárius pavilon minden nap reggel 9-től este 9-ig állt a vevők és az érdeklődők rendelkezésére, amely idő alatt több tízezer ember nézelődött és ismerkedett, és nem utolsósorban dedikáltatta a megvásárolt könyveket.

Már hagyomány, hogy minden napra dedikálásokat szervezünk, ahol nemcsak a könyveket, de íróikat is megismerhetik a könyvszerető emberek. Idén a pavilonnál dedikált:

Gromon András katolikus teológus,

Kántor Lajos erdélyi költő, lapszerkesztő,

Szidiropulosz Archimédesz szociológus,

Skultéty Csaba, a Szabad Európa Rádió volt munkatársa, író,

Gáspár Ferenc ifjúsági író,

Domokos Pál könyvtáros, író,

Bencsik Gábor gyermek- és tényirodalom-író,

Veress D. Csaba és **Józsa Béla** a Történelmi Hagyományörző és Hadisírgondozó Alapítvány írói.

Csodálatos órákat töltöttünk együtt, az olvasók az írók és mi. Köszönjük Rázmány Csaba püspök úrnak, Mikó István főgondnok úrnak és Kelemen Attila ügyvezető igazgató úrnak megtisztelő látogatását, és azt, hogy egy-egy családtagjukat is magukkal hoztak. Nagyon örültünk lelkészeink: Kelemen Miklós, Kászoni József és Léta Sándor, valamint minden unitárius és nem unitárius könyvszerető ember látogatásának.

Sikeres volt, mind anyagilag, mind erkölcsileg a 73. ünnepi könyvhét. Tudtuk öregbíteni jó hírnevünket, és sokezer érdeklődő és vásárló megismerkedett velünk, unitáriusokkal és a velünk szimpatizáló írókkal, költőkkel, irodalmárokkal is. Ebben az évben is úgy szeretnénk búcsúzni, mint az előzőekben, hogy „jövőre veletek ugyanitt”.

Sikeres volt, mind anyagilag, mind erkölcsileg a 73. ünnepi könyvhét. Tudtuk öregbíteni jó hírnevünket, és sokezer érdeklődő és vásárló megismerkedett velünk, unitáriusokkal és a velünk szimpatizáló írókkal, költőkkel, irodalmárokkal is. Ebben az évben is úgy szeretnénk búcsúzni, mint az előzőekben, hogy „jövőre veletek ugyanitt”.

Gergely Felicián

3. Magyar Keresztény Internet Konferencia

Május 11-én került megrendezésre a 3. Magyar Keresztény Internet Konferencia, melynek résztvevője unitárius részről Léta Sándor, unitárius lelkész volt.

A konferencián a következő előadások hangzottak el:

Egyházak a tudástársadalomban (Varga Csaba, Stratégiakutató Intézet)

Előadás az egyházak jövőbeni társadalmi szerepéről, követendő stratégiáinkról, lehetőségeinkről.

A Magyar Keresztény Portál (Bogdányi Gábor, Pásztor Miklós, Fehér János, MKIE)

A portál céljai és a létrejött szolgáltatások bemutatása, kiemelve a napi keresztény lapszemlét.

Egyház és Internet katolikus szemmel (Lukács László, Tömegtájékoztatás Pápai Tanácsa)

A Tömegtájékoztatás Pápai Tanácsa által nemrég kiadott, Internetről szóló dokumentumok története és tartalma

A templom egere – Internetről lelképíztöröknek (Bogdányi Gábor, MKIE; Herjeczki Kornél, Harmat Kiadó)

Ismertetés a Széchenyi Terv keretében megvalósuló könyvkiadási projektről.

A Magyar Keresztény Internet Egyesület törekszik felvilágosítani és segíteni az egyházakat abban, hogy a XXI. század új kihívásainak hogyan tudjanak eleget tenni és elvárásainak megfelelni. Vagyis az információs és tudástársadalomban,

melyben uralkodó helyet foglal el az Internet, a világháló, az egyházaknak milyen társadalmi szerepe lesz, milyen követendő stratégiája és lehetőségei adódnak, melyeket igénybe kell vennie és felhasználnia saját érdekei számára.

Az információs fejlődés a következő években óriási lesz. Akkor, amikor minden adat, információ – ami elképzelhető – ott van a világhálón és bárki hozzáférhet, akkor az egyházaknak is szükséges lelkigondozásukkal, információáradatukkal, egyházi tevékenységükkel ott lenni, mert ez a jövő missziós tevékenysége és az egyházi élet egy új lehetősége.

További információt lehet szerezni az Egyesületről és az internetes portálról: www.kereszteny.hu.

Testvérgyülekezeti jelentés

A Magyarország területén létező és működő testvérgyülekezeti élettel kapcsolatban ismertetem a kedves olvasókkal a következőket:

Az észak-amerikai Testvérgyülekezeti Tanács információja alapján közlöm azokat a párosításokat, melyek jelen pillanatban léteznek a magyarországi unitárius gyülekezetek és amerikai unitárius gyülekezetek között:

Budapesti Unitárius Egyházközség testvérgyülekezete – Cleveland OH / West Shore: Rocky River (USA)

Budapesti Bartók Béla Egyházközség testvérgyülekezete – Toronto ONT / First Unitarian (Kanada)

Debreceni Egyházközség testvérgyülekezete – Sacramento CA (USA)

Füzesgyarmati Egyházközség testvérgyülekezete – Ruthven / Olinda ONT (Kanada)

Győri Egyházközség testvérgyülekezete – Ottawa ONT (Kanada)

Hódmezővásárhelyi Egyházközség testvérgyülekezete – West Vancouver BC (Kanada)

Szegedi társegyházközség testvérgyülekezete – Surrey BC/South Fraser (Kanada)

Kocsordi Egyházközség testvérgyülekezete – London ONT (Kanada)

Pécsi Egyházközség testvérgyülekezet keresése folyamatban van.

Budapesti Pestszentlőrinci Egyházközség testvérgyülekezet keresése folyamatban van.

A gyülekezetek közötti kapcsolatot a helyi gyülekezetek lelkészei vagy/és világiak végzik. Az eredményes testvérgyülekezeti élet működtetése a gyülekezetek közötti közvetlen kapcsolattól függ. Éppen ezért minden gyülekezetnek és egyházi vezetőnek, aki ebben a munkában részt vállal, javasolom a következőket:

– a testvérgyülekezeti kapcsolatot ne csak egy személy tartsa, legyen az lelkész vagy/és világi, hanem vonjanak be több gyülekezeti tagot;

– így a gyülekezetek hozzanak létre úgynevezett egyházközségi Testvérgyülekezeti Bizottságot, 3–5 taggal, lehetőség szerint a tagok

rendelkezzenek angol nyelvismerettel és e-mail levelezési lehetőséggel, ezáltal megkönnyítve a kapcsolattartást;

– a Testvérgyülekezeti Bizottság vegye fel a kapcsolatot az észak-amerikai vagy kanadai testvérgyülekezetben működő hasonló tanáccsal, és közösen kell megbeszélni a terveket, célokat;

– a gyülekezet presbitériuma és a közgyűlés által a hívek folyamatosan értesüljenek a testvérgyülekezeti kapcsolatról.

A Magyarországi Testvéregyházközségi Bizottság országos viszonylatban rendezi és szervezi a kapcsolatok működését. Folyamatosan együtt működik az amerikai testvérgyülekezeti tanáccsal.

További információt lehet szerezni a testvérgyülekezeti honlapról. Működik egy levelező lista is, melyre minden érdeklődő feliratkozhat.

*a Magyarországi
Testvéregyházközségi Bizottság
tagjai*

Unitárius portrék

Meghitt beszélgetés a 80 éves Patakfalvi Sámuellel

„(...) én egy igen-igen istenfélő ember vagyok. Érzem, hogy van Isten, és ösztönszerűen ragaszkodom hozzá. Még mindig kievickéltem a legnagyobb veszedelemből is, és hiszem, hogy ez az Ő segítségével sikerült csak. Kamaszkoromban én is okoskodtam. Nyiladozott a szemem, nagy volt a tudás-, kutatásszomjam. Kezdem lebecsülni az iskolában bemagoltatott Isten-fogalmat. Aztán változtak az események. Komolyodtam, több és több ismeretre tettem szert, és magamtól rájöttem arra, hogy kell léteznie annak a sokat emlegetett láthatatlan erőnek. (...) Amíg nem hittem Benne, oly sok szenvedésen és megpróbáltatáson kellett keresztülmennem. Ha bajba jutottam, egyedül magamra hagyatva éreztem magam, majd a szívem hasadt meg félelmemben és kétségbeesésemben. Aztán midőn kezdtem Őt megismerni, és éreztem, hogy Ő mégiscsak jótevőm, egyszerre eltűnt a félelmem, az egyedüllét érzete, és hihetetlen nyugodtsággal vágtam bele a legnehezebb problémák megoldásába, mert tudtam, hogy őszinte az én munkám Isten előtt, jöhet bármi, mert én nyerem meg a játszmát. Mai napig sem sokat filozofálok, midőn nekikezdek valaminek. Csak azt kutatom, hogy tiszta-e az úgy Isten és magam előtt. És a munkám végzése közben folyton érzem a rámfigyelő

szemeket, a segítő kezek hatalmát, és tudom, hogy nincs olyan emberileg kivihető probléma, amit ezen kezek segítségével el ne érhetnék.” – részlet az „Útkereső szerelmes levelek”-ből.

Kérdez Léta Sándor: Kedves Samu bácsi, beszélgetésünk kezdetén szeretném, ha összefoglalnád életkezdetedet, elindulásodat.

Felel Patakfalvi Sámuel: Székelykeresztúron születtem 1922. május. 23-án, jómódú földműves szülők gyermekeként. Nem igazán tudtam örvideni a gyermekkorom, eltérően más gyermekektől; ahogy annyira nőttünk befogtak a munkába: például a szántásba a tehének, lovak előtt kellett menni, aztán kapálni, kaszálni kellett. Keményen dolgoztam, talán ezért is tudtam ilyen jól boldogulni az életben. A gyermekkorom megedzett. A családomban szokás volt, hogy az egyik fiút taníttassák. Én a három közül a legkisebb gyermek voltam, de mivel a bátyám nem szeretett tanulni, apámat rábeszélték a tanárok, hogy taníttasson engem. Apám beleegyezett, így 1941-ben színjelessel érettségiztem Székelykeresztúron. 1940-ben, a bécsi döntés után számomra az egész élet fölragyogott, amikor Észak-Erdélyt visszacsatolták Magyarországhoz. Beiratkoztam a Magyar Királyi

József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem közgazdasági karára.

L. S.: Így kerültél fel Budapestre, tanulmányaidat itt folytattad?

P. S.: Családomból sokan tanultak és laktak itt, például Patakfalvi Sándor gyógyszerész; Patakfalvi Károly rendőrfőtanácsos. Ők egyengették az utamat itt Pesten.

L. S.: Hogyan kerültél kapcsolatba a Misszióházzal?

P. S.: A legtöbb erdélyi unitárius diák a Misszióházban kapott szállást. Ennek köszönhetően választottam Budapestet. Akkoriban Dr. Csíki Gábor volt a Misszióház lelkésze. Ő is székelykeresztúri származású volt. Írtam neki egy bemutatkozó levelet, és elnyertem a támogatását. Így kerültem kapcsolatba a Csíki-családdal.

L. S.: Mennyi időt töltöttél a Misszióházban?

P. S.: Több mint három évet. 1941. év tavaszától 1944. év elejéig.

Nekünk, vidéki diákoknak mesés életünk volt a Misszióházban. Nagyon sokan voltunk Erdélyből, megemlíthetném többek között az öreg diákok közül Benczédi Sándort, Márkos Andrást, Ferenc Józsefet, Nagy Sándort és több mint 20 velünk egykorú diákot: a Pálffy testvérek, Benke István, Kádár Karcsi stb. Átvettük a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület vezetését. Minden internátusi diák tagja kellett legyen egyesületünknek. Bedolgoztam a Magyar Élet könyvkiadó vállalatához, így kapcsolatba kerültem a népi írókkal. Beindítottuk az irodalmi életet és szerveztünk olyan nagy egyéniségeket, mint Szabó Dezső, Móricz Zsiga bácsi, Németh László, Erdei Ferenc, Veres Péter, Darvas József, Féja Géza. Az előadóteremben rendszeresen irodalmi estéket szerveztünk az egyesületünk keretén belül. Szombatonként klubdelutánokat is szerveztünk, írói előadások után táncmulatságot rendeztünk. Patefont vettünk és zenét szolgáltattunk. Vasárnap a fővárosi iparos és munkás réteg összejövetelei voltak, ezek alkalmával nevelői előadásokat tartottunk. Kirándulásokat szerveztünk Magyarországra. Ebbe a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesületbe nemcsak erdélyiek tartoztak, hanem bekapcsolódtak a budapesti unitárius ifjak is. Nagyon jó hangulat volt, szoros barátságok kötődtek. Érdemes megemlíteni, hogy a budapesti születésű unitáriusok központja a Nagy Ignác utcai templom volt, az Erdélyből kijött vagy menekült unitáriusok központja pedig a Hőgyes Endre utcai Misszióház és templom volt. Az összes

erdélyi lelkészek, akik a háború miatt menekülni kényszerültek, itt kaptak szállást, és itt vészelték át az ostromot 1944. év telén. Háború volt, a katonai behívó elkerülése végett muszáj volt tanulni és vizsgázni, mert ha nem, a diákokat elvitték katonának – így jeles érettségi után tanulási vágyam nem lankadt, jelessel végeztem az egyetemet is, már a tandíjmentesség miatt is. 1945-ben államvizsgáztam. Nagy szerelembe estünk a Csíki család nagyobbik lányával, Klárával, akit feleségül is vettem ugyanez év májusában. Meg kell említenem azt is, hogy az apa (dr. Csíki Gábor) addig nem egyezett bele házasságunkba, amíg nem rendelkeztem megfelelő keresettel, hogy el tudjam tartani a családom. Mivel utolsó éves voltam az egyetemen, 1944-ben munkát kerestem: elmentem Kosnára (Beszterce megye), és kitanultam a faipari mesterséget.

1945. január 15-én jött be az első orosz katona ide a Misszióházba. A ház itt maradt lakói és az ide menekült unitárius lelkészek családjával a pincében voltunk meghúzódba. Február végéig az oroszok egész Budapestet elfoglalták. A Misszióház bombatalálatot kapott, a templom felől az egész bal fele leszakadt. Ebben az időben már Bencze Márton mint misszióházi lelkész vállalt felelősséget az unitárius közösségért.

L. S.: Mi történt 1945. után?

P. S.: Bekerültem a budapesti Közgazdasági Egyetemre tanársegédnek két hónapig. Április végén a jegyesemmel hazamentünk Erdélybe, hogy meglátogassuk a szüleimet. Lényegében meg akartunk szabadulni Budapesttől, ami akkoriban egy romhalmaz volt, piszok, bűz, szenny mindenfelé. Klárikám kívánsága volt, hogy „fenyvesek és csörgedező patak” mellett éljünk. Átvettem a székelyudvarhelyi Zsigmond telepi fűrészüzem ve-

zetését (már volt elegendő gyakorlatom Kosnáról). 1945–1949. augusztus 27-ig, az államosításig itt dolgoztam. Mintha a sors vagy a Jó Isten kárpótolni akart volna az elvesztett javakért, másnap, 1949. augusztus 28-án megszületett Péter fiunk.

Akkor alakultak a gép- és traktorállomások, bevittek az udvarhelyi mezőgazdasági állomásra főkönyvelőnek. 1952-ben megszületett Judit lányom. Majd munkahelyet változtattam, felvittek Marosvásárhelyre, a már megalakult mezőgazdasági gépesítési vállalat trösztjéhez főkönyvelői minőségbe. Innen 1982-ben nyugdíjaztak.

L. S.: Hogyan kerültél vissza Budapestre?

P. S.: A feleségem, most már megelégedve a romániai helyzetet, visszakivándorolt Budapestre. Így beindítottuk a kitelepedési eljárást, és a 80-as években sikerült kijönni. Boldog és tartalmas éveket élünk itt Budapesten feleségemmel egészen 1999-ig, feleségem bekövetkezett haláláig. Boldog 54 évi házasság után veszítettem el őt, nagyon hiányzik.

L. S.: Jelen pillanatban mivel foglalkozol és mi a kedvenc időtöltésed?

P. S.: Öregkoromra megkedveltem a műtárgygyűjtést, elsősorban a régi könyvek gyűjtését. Numizmatikával és festményekkel is foglalkozom. Mint szakértő és műértő több egységnél dolgozom.

L. S.: 80 évesen hogy sikerül ennyire tevékenynek maradnod Samu bácsi? Nagy életkedvről árulkodik egész magatartásod, gondolkodásod.

P. S.: A mottóm, amint látod, itt lóg a falon: „Ha nem lehet úgy, ahogy akarom, úgy akarom, ahogy lehet!” – annyit akartam mindig, amennyit lehetett. Az emberek azért csalódnak, mert mindig többet akarnak, mint amennyit lehet. Továbbá, soha nem adtam fel az optimizmust, a jókedvet és a reményt. A Jó Isten szeret engem! Tizenkét éves koromban egy cigányné a következőket jósolta: „hosszú életű lesz, 75 évig fog élni, tanult ember lesz, és külföldről házasodik majd, egy fia és egy leánya fog születni.” Mindez teljesült. 75 éves koromban alkudoztam Istennel, adjon még egy jó pár évet. És adott! Most megint alkudozom.

Nagyon fontosnak tartom, hogy az embernek legyen meg a sikerélménye, ne adja fel érdeklődését, mindig foglalkozzon valamivel, terveket készítsen és törekedjen megvalósítani azokat. Ez a hosszú élet titka: minden nap legyen sikerélményed és légy elégedett! A mindennapi sikerélményekből tevődik össze az a mozaik, amire elmondhatjuk majd később, hogy érdemes volt élni. Amit lehet, azt meg kell valósítani. És nem utolsósorban, tanuljunk meg bánni az emberekkel, mert bánni az emberekkel az egy nagy életművészet.

L. S.: Szeretném, ha összefoglalnád unitárius hitvallásod.

P. S.: 1944. május 23-án, születésnapomon eképpen imádkoztam. Részlet naplóból:

„...Istenem! Köszönöm Neked ezt a huszonkét esztendődt. Az erőt, a kitartást, a vágyakat, amit belém oltottál, a küszködést, a szenvedést, amivel megerősítettél, a tudásszomjat mely sohasem hagyott nyugodnom, mely mindig új és új értékek elnyerésére ösztönzött; köszönöm Uram azt a sok-sok jó és nemes tulajdonságot, mellyel elhalmoztad gyermeked. (...) Hogy miképp fogom én, értem tett sok segítő támogatásod eléggé megköszönni, meghálálni? Erre adj lehetőséget és módot, mert addig nem tudok megnyugodni. Én hálával tartozom Neked és ezt a tartozást le akarom róni. Vagy talán istenfélő

további életem lesz a hálaadás?” Most már tudom, hogy Isten meghallgatott engem.

L. S.: Beszélgettünk a múltról, a jelenről, van-e valami elképzelésed, meglátásod az unitárius vallás jövőjével kapcsolatban?

P. S.: A lelkemhez közel áll a szórványban élő unitáriusok összeszedése. Amerre csak járok, érdeklődöm ki unitárius. Akiket felfedezek, az unitárius lelkészek és gyülekezetek felé irányítom. Fogjunk össze, a szakadék szélén állunk, vigyázzunk egymásra, őrizkedjünk az egyházunkban lévő széthúzástól, az egyéni érdekeket szolgáló iránytól.

L. S.: Köszönöm szépen e meghitt beszélgetést itt otthonodban. Tanulságos volt, bizonyára a kedves

olvasó is érdekesnek tartja életutadat. Kívánunk még sok erőt és egészséget!

2002. május 20. Pünkösd II. napján.

Részlet 1998-ban megjelent közösen írt könyvünkéből, az „Útkereső szerelmes levelek”-ből:

Székelykeresztúr, 1943. augusztus 13-án kelt leveléből, Kláriká-

nak címezve:

„Székely ember vagyok, paraszt, a legősibb gyökerű, nyers, de őszinte. Életem nagy részét az Isten szabad ege alatt töltöttem a természetben, ahol nincs az eső ellen esernyő, meg esőköpeny, ahol a legtöbbször a fa meg a bokor alatt kell átszenvedni a legnagyobb zivatarokat is, kiteve annak, hogy bármelyik percben beléd sújthat az Isten haragja. (...) A természet fia vagyok, a természet imádója, a legközelebb álló Istenhez. Csodálom a természetet, mely oly misztikus, mfélek a természettől, mely olyan megmagyarázhatatlan. És érzem itt az Isten közelségét. Úgy érzem, hogy fogja valaki a kezem, irányítja lépteim. Nem, itt szó sem lehet számításról, okoskodásról. Itt csak sejteni lehet valamit a hatodik, hetedik érzékünkkel.

Egyszer kaszálás után nagyot pihentünk délben. Elaludtunk. Egyszer csak, mint valami rossz álomból felébredtem, feltápászkodtam, pár másodperc múlva valami zuhanást hallottam a hátam megett. Hátra néztem és a vér meghűlt ereimben. A fára akasztott kaszát valami szellőcske meglóbálta, s az élével épp fekvő helyzetben, a fejemnél állt be a földbe. Ha pár másodperccel tovább alszom, valahol a jobb szemem körül hatolt volna belém.”

Hittem és hiszek az isteni gondviselésben!

Az Unitárius Élet 2002. március-áprilisi számának 17. oldalán, a 80 éves Dr. Nyiredy Szabolcs bácsival készült interjú 6. bekezdésének a lap alján levő utolsó mondatát Szabolcs bácsi a következőképpen egészítette ki:

„Hálával és nagy szeretettel gondolok akkori cserkészvezetőimre: Csucsy Laci bá'ra, Ótordai Weress Ákos bá'ra, Józsa Gyuszi bá'ra, Orbán Gyuszi bá'ra és Sándor Zoltán bá'ra, hogy csak a legkiemelkedőbb vezetőket említssem.”

Egyházközségeink életéből

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

2002. április hónap folyamán két felnőtt keresztelest és három felnőtt konfirmációt tartottunk a templomunkban. Kérjük Isten áldását egyéni, családi és közösségi életükre. A megkeresztelt és konfirmált fiatalok közül kettőnek: Árpádnak és Katalinnak júliusban lesz a házasságkötése.

Május 5-én anyák napi ünnepélyt tartottunk a templomban a gyermekek szereplésével. A megtartott ünnepély után a gyermekek egy-egy szál virágot adtak át édesanyjuknak.

Május 12-én konfirmáció ünnepséget tartottunk, ez alkalommal öt növendék (három fiú és két lány) tett vallást unitárius hitéről és első alkalommal úrvacsorát vett: Szabó László, Bencze Beáta, Márkos Levente, Eröss Orsolya, Rázmány Csaba.

Május 19-én, pünkösd ünnepe alkalmával, az Úrnak asztala meg volt terítve, rá a Jézus életére és halálára emlékeztető jegyek, a kenyér és bor voltak téve. Ez alkalommal is szép számban voltak jelen híveink és vettek mind a két nap úrvacsorát. Ünnepe másodnapján a szószéki szolgálatot Jakabházi Béla Botond, ötödéves teológus hallgató végezte.

Május 29-én délután egy felnőtt keresztelest és felnőtt konfirmációra került sor. Házasságkötés céljából kellett megkeresztelni és megkonfirmálni egy fiatalembert. Lakóhely szerint a Bartók Béla egyházközséghez tartoznak, az említett szertartásokat itt végeztük el. A fiatalok kívánsága, hogy az esküvő a Nagy Ignác utcai templomban legyen megtartva és az ottani lelkész végezze a szertartást. Házasságuk alkalmával sok boldogságot kívánunk.

Június 3-án, hétfőn délután 6 órai kezdettel gyermek és ifjúsági kórustalálkozóra került sor templomunkban. A Tulsa (Oklahoma, USA) „All Souls” Gyermekek és Ifjúsági Kórus (kórusvezető: Mrs. Chris Ferguson) és a Budapest, VI. Erkel Ferenc Általános Iskola és Gimnázium „Magnificat” gyermekkórus (kórusvezető: Szobellédi Valéria)

énekelt egy-egy óra hosszát. Műsorukat Kodály Zoltán „Esti dal”-ával zárták, melyet közösen énekeltek. Felejthetetlen élményt nyújtott a 98 tagból álló egyesített kórus (44 + 54). A műsor egy részét az M1 2002. június 30-án 16.40-kor közvetíti az Örömhír c. adásban. Egy hét múlva, július 7-én az M2 megismétli reggel 7.15-kor.

A Tulsa (Oklahoma, USA) kórusral kapcsolatban ismertetni szeretnők, hogy a vallásoktatási tanszék bővítéseként 1976-ban alakult meg a Gyermekek Kórus Program. A gyermekek már az első iskolai évtől elkezdhetik az éneklést a kórusban. Mrs. Chris Ferguson már 12 éve a kórus vezetője, és nagyon keményen dolgozik, hogy különböző nyelvű énekeket tanítson be. A kórus 1983 áprilisában indult első turnéjára, fellépve Springfieldben, Missouriban, Chicagóban és St. Louisban. Minden tavasszal a Gyermekek és Ifjúsági Kórus koncertet tart számos amerikai városban. 1998-ban Londonban turnézott. Első CD-lemezük 1996 tavaszán jelent meg „Words of songs” (A zene szava) címmel, amely 23 kórusművet foglal össze. 2002. május 26–június 5. között a 44 gyermek és ifjú a 45 felnőtt kíséretében erdélyi és magyarországi turnén vettek részt. Erdélyben felléptek Brassóban, Énlakán, Marosvásárhelyen, Kolozsváron. A csoport tagjai között volt Marlin Lavanhar, a gyülekezet lelkésze is.

Június 22-én, szombaton gyülekezeti kirándulást szervezünk Dunafüredre, az egyházi nyaralóba. Harmincheten voltunk jelen, közös ebéd, ismerkedés és beszélgetés volt. A finom gulyáslevest Dörögdi Miklós főzte, a flekkent Rázmány Csaba és Csiki Sándor sütötte. Egészen este 7 óráig maradtunk, és nagyon jól érezte magát mindenki. A következő lapban fényképekkel színezve bővebben beszámolunk.

Augusztus 8–13. között egy ötnapos kirándulást szervezünk Erdélybe, különösen a Szejke fürdőn megrendezendő Unitárius Világtalálkozóval való részvétel érdekében. Más unitárius vidékeket is meglátogatunk, Szállás és étkezés Székelyudvarhelyen lesz. Érdeklődni és jelentkezni a 217-6171 telefonszámon lehet.

L. S.

Budapesti Unitárius Egyházközség

*„És amikor elérkezett pünkösöd ünnepe,
mindannyian, egy akarattal együtt valának.”
(ApCsel 2,1)*

Pünkösöd ünnepének első és másodnapján, május 19-én és 20-án az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv igazát tapasztalták meg azok, akiket az ünnepi óra templomunkban talált. Népes gyülekezet volt jelen, így nem véletlen, hogy az úrvacsora vétele, és az ünnep hangulata azt sugallta mindannyiunk számára, hogy egy akarattal vagyunk együtt a szép tavaszi ünnepkörben. Ennek hangulatát az is emelte, hogy Kolozsvár teológiai hallgatót, légátust küldött ünnepi szolgálattételre. *Jakabházi Béla Botond*, V. éves hallgató személyében egy kedves és előzékeny fiatalembert ismert meg a gyülekezet. Felkészültsége kifogástalan volt, szolgálataival mindenki meg volt elégedve. Jó volt együtt tölteni vele ezt az ünnepet, úgy érezzük, hogy a gyülekezet lélek- és szeretetközössége őt is megérintette. Tanulmányaihoz Isten további segítségét és áldását kérjük, abban a reményben, hogy ő is jó tapasztalatokat szerzett mindannyiunkról az itt töltött időszakban.

Az idén, mint minden évben ebben az időszakban, nagyon nagy a kihívás, hogy az emberek hol töltsenek egy ünnepel egybekötött hosszú hétvégét. Ennek ellenére sokan választották az itthonmaradást. Természetesen voltak sokan olyanok, akik elutaztak. Voltak, akik nyugat-európai rokonokat látogatták meg, mások erdélyi rokonokhoz indultak, míg mások régi tervüket, álmukat valósították meg, és a csíksomlyói búcsúra látogattak el.

Első alkalommal történt meg az idén viszont az, hogy nagyon sokan jelezték: lelkész úr nem leszünk itthon az ünnepkörben, de távolmaradásunkat vegye igazoltnak, hiszen annak ellenére, hogy nem maradunk Budapesten, gondolatban együtt fogunk ünnepelni a gyülekezettel. Míg mások azt kérdezték indulás előtt: mit üzenünk a nagyjait, az árkosi, vagy éppenséggel az aranyosmenti, vagy homoródmonti testvéreinknek, gyülekezeteknek, mert ott töltik az ünnepet, és átadják üzeneteinket ottani testvéreink számára. Hazaérkezésüket követően fényképeket mutattak arról, amint éppen a gyülekezetet köszöntik az úrasztala mellett, abban a helységben, amelyet meglátogattak. Nos, ennek a jelentőségéről szól kétezer év óta pünkösöd ünnepe, az összetartozás, az összefogás, az „egy akarattal együtt levés”, és mi unitáriusok ezt (is) ünnepeljük a tavasz legnagyobb legszebb ünnepén.

Május első napján egy nem nagy, de annál lelkesebb közösség indult útnak a reggeli órákban a Nagy Ignác utcai templomunk elől a magyarkúti ingatlanra, hogy ott megkezdje azon munkálatoikat, amelynek az volt a célja, hogy előkészítse a május 11-én sorra kerülő rendezvényünket. Tíz óra körül érkezett a helyszínre a kis csapat, és azon nyomban munkához látott. Voltak, akik a házban tettek rendet, kiszellőztetve, kitakarítva a

szobákat a tél dermedtsége után; mások a ház körül tevékenykedtek, összeseperve a lehullt és elszáradt őszi faleveleket; míg többen a fű lenyírását tűzték ki megvalósítandó feladatul. Az utóbbi bizonyult a legkeményebb munkának, hiszen a tavaszi „fűhúzó április” igencsak megtette a magáét a természet ölen. Mint kiderült kaszálógépből is több kellett volna a fűnyíráshoz, és mivel csak kettő állt rendelkezésünkre, ezért kézi kaszával is – felváltva ugyan – de hozzáláttunk. Már-már úgy tűnt, hogy nem végzünk a munkával, mikor Boncza Gábor gyülekezeti tagunk, aki Magyarkút állandó lakója és a magyarkúti ingatlan szomszédságában lakik, áthozta a saját fűnyíróját. Ő maga is munkához látott, és így azt befejezhattük a késő délutáni órákra. A szünetben uzsonnánkat jóízűen fogyasztottuk el, és fáradtan ugyan, de a jól végzett munka örömeivel tértünk haza a kora esti órákban Budapestre. Ezúton is köszönet mindazoknak, akik velünk voltak, akik segítettek rendet rakni a magyarkúti ingatlanon. Úgy érezzük „jó mulatság, férfimunka volt”, megérte.

Május 11-én reggel 7 és fél 8 között gyülekeztek templomos ingatlanunk előtt mindazok, akik ezt a szombati napot arra szánták, hogy a 2001–2002 év záró rendezvényét a szabadban töltsék. A pest-szentlőrinci hívek tizenötös csoportja érkezett a Nagy Ignác utcai templom elé, akik mellé csatlakoztak azok, akik várták már az autóbusz megérkezését. Személygépkocsikra is jutott bőven a látogatókból. Már-már úgy tűnt, hogy az időjárás nem lesz ez alkalomból sem kedvező, mint ahogy legutóbb, 2001. szeptember 8-án sem volt az, de végül is Magyarkútra érkezésünket követően minden a legjobbra fordult. Igaz tehát az a mondás, hogy a jó időt a kiránduló ne otthon várja, hanem a természetben.

Megérkezésünk után mindenkinek akadt munkája bőven, hiszen elő kellett készíteni mindazt, amit itthon elterveztünk. Körülbelül 120–130 személy részére kellett főzni és sütni, ugyanannyi ember részére kellett gondoskodni asztalokról és székekről, a tűzhelyek elkészítése is fontos feladat volt, mint ahogy a szabadtéri istentisztelet megszervezése is; hangszórókat, mikrofonokat, egy szóval a „szentélyt” kellett előkészíteni az istentisztelet megtartásához. Másoknak az okozott gondot, hogy a Budapesti Székely Néptáncos csoport hol adja elő műsorszámait, amellyel ez alkalomból készültek. Tétlenség nem volt, mindenki tevékenykedett, eközben a sok gyerek önfeledten élvezte a nap nyújtotta nagyszerű lehetőségeket, mint ahogy a telek adta szabadságot is.

11 órát követően megkezdődött a szabadtéri istentisztelet. Bibliát olvasott Tóthné Béres Anna, imádkozott Szász Adrienne pestlőrinci lelkész, alkalmi beszédet mondott Kászoni József, sűrűn idézve Ralph Waldo Emerson és Hanry David Thoreau „Természet”, illetve „Walden Pond” című munkájából Ezt követően szót kértek még a régi idők emlékéért felidézve: Szász János ny. lelkész, dr.

Nyiredy Szabolcs vagy akár a közelmúltat felelevenítő dr. Szolnoki Lajos és Demján Sándor. Végül az egész napi programot Zoltán Csaba presbiter ismertette.

Ezt követte a székely néptáncosok előadása, akik népi ruhába öltözve adták elő táncszámaikat. Énekszámok is elhangzottak Erdély különböző régióiból. Mire mindennek vége volt sokan érezték úgy, hogy elérkezett az ebéd ideje. A sok szorgos kéz meg mindarról gondoskodott, hogy mindaz az asztalra kerüljön, ami szemnek-szájnak ingere. Az ebéd finomra és ízletesre sikerült. A frissen főtt gulyásleves, a friss kenyér abban a környezetben, ahol elfogyasztottuk igencsak jól esett. Jó ebédhez szólt a nóta mindvégig, és erről Vadady Attila kántorunk Black and Wacker nevű együttese gondoskodott. Egy kis szünetet követően jött a nap fő attrakciója a flekkensütés, amiből mindenki kivette a részét. A kora délutáni időszakban került sor arra a rangadóra, focimeccsre, amelyben idősek és fiatalok egyformán kivették részüket. Mint mindig természetesen ezen a mérkőzésen is a jobbak lettek a győztesek.

Délután 6 óra körül járt az idő, amikor autóbuszunk visszaindult Budapestre. Akik még ott maradtak, azok feladata volt mindent összeszedni, elrendezni. A helyi önkormányzat segítségével hozzánk eljuttatott asztalokat és székeket visszaadtuk tulajdonosaiknak, megköszönve azt, hogy azokat mindannyiunk részére bocsátották otlétünk alatt, amit követően visszavitték az önkormányzati hivatalhoz. Illesse ezért köszönet Bethlen Farkast, Verőce polgármesterét, aki már második alkalommal segít minket ezen a téren, hogy megrendezhessük tavaszi-őszi magyarkúti programjainkat.

Végül köszönetet mondunk azoknak, akik távolról és közelről érkeztek. Mert többen voltak olyanok, akik Dunaújvárosból, mások Hatvanból, vagy éppen szívesen Dunántúlról jöttek; mint ahogy azok munkáját is megköszönjük, akik rengeteget tettek azért, hogy ez a nap sokunk számára élménnyé magasztosuljon. Csak egy ideig mondtunk Isten hozzád!-ot Magyarkútnak, hiszen a nyár folyamán sorra kerül majd az ifjúsági tábor megrendezése, amit majd az őszi rendezvényünk követ.

Egyházközségünkben május 26-án került sor a konfirmációs ünnepélyre. Pünkösd vasárnapjához egy hét is kiemelkedő helyet foglalt el az idén a Budapesti Unitárius Egyházközség életében. Erre a napra tűzte ki a valláserkölcsi nevelési bizottság és a presbitérium a konfirmáció napját. Szülők, nagyszülők, keresztszülők, rokonok és természetesen az ünneplő gyülekezet részére felemelő érzés látni a jövő nemzedéket, akik helyünkbe lépnek, és önálló tagokként jelentkeznek a gyülekezeti életben. A 2001–2002-es iskolai évre, a konfirmáció előkészítésére jelentkezett 12 növendék, akikből konfirmáltak tízen, hét fiú és három lány. Mint ahogy az istentiszteleten, úgy itt is bemutatjuk őket: Ádám Csaba, Arthur Frigyes Viktor, Gergely-Farnos Lilla, Illés Gábor, Kozma Áron Róbert, Lőrinczy Levente, Ősz Norbert, Szakács-Si-

mon Zselyke, Varga Márton és Zoltán Tímea Kincső. Ők tízen tettek bizonyágot hitükről Isten és ember előtt egy szép szertartás keretében. Megajándékozottak voltak és tőlük is ajándékot kaptunk. Ők tízen az idén az egyházközségnek egy zászlótartót ajándékoztak, amit a gyülekezet nevében hálásan köszönünk mindannyiuk részére ez alkalomból is. Itt mondunk köszönetet Muszka Ibolya hitoktató, könyvtáros-levéltáros asszonynak, aki tíz darab bibliát adományozott a konfirmandusoknak 15 000 Ft. értékben.

Május 27-én az egy évvel ezelőtt megkezdett bibliaórák végére érkeztünk. Ezen a délutánon tartottuk a *záró bibliaórát* a lelkészi hivatalban. Ezt két, számunkra igen szeretett személy emlékére ajánlottuk. Egyfelől Aradiné Deák Márta emlékére idéztük, akinek halála elsőéves évfordulójára gondoltunk, másrészt dr. Sztankóczy Zoltánnak állítottunk emléket, aki május 4-én halt meg. Mindketten éveken keresztül kitartóan vettek részt a bibliaórák munkálataiban, míg élniük adatott. Lelki üdvösségükért imádkoztunk, és kértük az egek Urát, hogy tartsa meg mindkettőjük emlékezetét gondolatinkban.

Mint minden évben ez alkalommal is voltak vendégeink a záró bibliaóra keretében. A meghívottakat és azokat is, akik az egész évi tevékenységben részt vettek, estebéddel kínáltuk meg a gyülekezeti teremben. A finomam elkészített ebéd templomgondozónk, Brock Margit munkáját dicséri. Egész napját arra szánta, hogy mi húszan az asztalt körülülhessük. Köszönjük, hogy ilyen aktívan vesz részt úgy a bibliaórák munkálataiban, mint azok előkészítésében. Mivel Margit asszonnyal nem lehetett volna találkozásunk ebben a felállásban, ezért ezt az alkalmat ragadtuk meg, hogy számára boldog névnapot kívánjunk.

Az idén feldolgozott bibliaóra anyaga az Apostolok Cselekedetéről szóló könyvet ismertette és magyarázta. Abban a reményben mondunk búcsút egymásnak a nyári időszakban, hogy ősszel a bibliaórákat majd folytatni fogjuk. Addig is mindenkinek kellemes nyaralást, vakációzást kívánunk!

Június 1-én látogattuk meg debreceni unitárius testvéreinket. Már az év kezdetekor eseménynap-tárunkban szerepelt, hogy az idén egy, esetleg több egyházközséget fogunk meglátogatni. Mivel csak a debreceniektől kaptunk meghívást, könnyű volt eldönteni, hogy hova megyünk. Reggel 8 órakor indultunk a város különböző részeiről, ahol utasainkat felvettük, és három személygépkocsival indultunk útnak úgy, hogy mindannyiunk úticélja azonos volt. Kevés időbeli különbséggel érkeztünk meg Debrecenbe délelőtt 11 óra körül. Az istentiszteletet valamivel fél 12 után kezdtük meg, a fogadásunkra egybegyűlt vendéglátók társaságában. Ünnepi volt a hangulat, mint ahogy érzéseink is. Az istentisztelet megkezdése előtt Szász János nyugalmazott lelkész beszélt arról az időről, amikor még ő is debreceni lelkész volt, ennek keretében üdvözölve a megjelenteket, amit a szószéki szolgálat követett. Szász Adrienne litur-

-gusként vezette a szolgálatot, amit Kászoni József alkalmi beszéde követett.

Az alkalom záróakkordjaként hallgathattuk meg mindannyian azt a négy gyönyörűen éneklő lányt, akik Walter Judit zenetanárnő vezetésével különböző népek kultúrájából szólaltattak meg zeneműveket. Több nyelven is énekeltek a lányok: latinul, németül, angolul, sőt még a zuruk nyelvén is előadtak egy törzsi éneket. Sikerük kiemelkedő volt.

Ezt követően foglaltuk el helyünket az asztal mellett és közebeden vettünk részt, amire a debreceni unitáriusok invitáltak. Az ízletesen elkészített gulyást nagy étvággal fogyasztottuk, miközben ismerkedtünk, társalogtunk. Ebéd után még maradt egy kis idő a városnézésre is. Délután volt, talán már öt óra körül, amikor megköszöntük a vendéglátást és indultunk vissza Budapestre, ahova kora esti órákban érkeztünk.

Debreceni testvéreinket meghívtuk Budapestre. Látogatásuk időpontját a közeljövőben fogjuk megbeszélni.

Június 2-án az Amerikai Nemzetközi Iskola felnőttkórusát fogadta egyházközségünk délelőtti istentisztelet keretében. Ennek tagjai azok a szülők, akik gyermekeiket ebbe az iskolába járatják, valamint tanárok és azoknak barátai. A kórus 20 tagú, és abban a felállásban, ahogy őket hallgattuk egy éve vannak együtt. A kórus négy évvel ezelőtt alakult. Karnagyuk Kovács Anna Eszter, aki tíz évet élt New-Yorkban, ahol zenei mesteri fokozatát is szerezte. Húszperces koncertjük nagyon jó hangulatú volt, amiből nagyon sokat magukkal vihettek ezen vasárnapon itt lévő híveink.

A koncertet követően Kászoni József angol nyelven mondott köszönetet a kórus tagjainak vendégszereplésükért, és a gyülekezeti terembe invitálta a jelenlévőket egy állófogadásra.

Június 3-án a „csiga” vagy „kerek” Tv2-es adása riportfilmet készített lelkészünkkel, akit az Unitárius Élet főszerkesztőjeként hívtak meg a vallási műsor szerkesztő, név szerint Márkus László egyházi tanácsos. A szerkesztő-riporter Warholik Zoltán volt, akinek kérdéseire válaszolt lelkészünk. Ennek a keretében beszélt az egyházi lap múltjáról, jelenéről. A műsor adásidejére június 9-én, vasárnap kerül(t) sor a kora reggeli órákban, amit a rákövetkező héten a Tv megismétel(t).

Szertartásaink:

Keresztelés: 2002. április 28.: Kríza Máté és Tormássy Zsuzsanna kisfiát, Gergelyt; május 4.: Nagy Attila és Bíró Ildikó kislányát, Tímeát; május 12.: Dr. Bardócz-Tódor András és Bardócz-Tódor Enikő kislányát, Saroltát; május 25.: Bécs László és Turóczy Katalin gyermekeit, Leventét és Krisztinát, valamint Kecskés András és Gáspár Ágnes kisfiát, Kornélt kereszteltük.

Temetés: május 31-én dr. Sztankóczy Zoltánt búcsúztattuk.

(-)

Pestszentlőrinc

Április, május és június időszaka nagyon mozgalmas volt egyházközségünk életében.

Április 28-án Varga Sándor, nyáradszentmártoni lelkész végezte templomunkban a szószéki szolgálatot.

Május 12-én a Nagy Ignác utcai gyülekezet meghívására részt vettünk az immár hagyományossá vált Magyarkúti kiránduláson. Bár előző nap esett, aznap ragyogó napsütésben tölthettük a napot, élveztük a beszélgetéseket, az istentiszteletet, a táncbemutatót, visszaemlékezéseket.

Május 19-én szép számmal gyűltünk össze pünkösdi istentiszteletre. Itt mondtunk külön köszönetet Dr. Petrovai Lászlóné Lócsei Erzsébetnek, aki egy faxgépet illetve Tóth Bencének, aki egy számítógépasztalt ajándékozott egyházközségünknek.

Május 25-én Lőrincz L. Lászlót láttuk vendégül gyülekezeti napunkon, aki számos tudományos fantasztikus könyvet írt a Kelet csodás világáról. Előadása, történetei mindannyiunkat elkápráztattak, így el is határoztuk, hogy még egy alkalommal vendégül látjuk valamikor az őszy folyamán.

Június 1-én Debrecenbe látogattunk az ottani gyülekezet meghívására. A lelkész és a gyülekezet fantasztikus fogadtatásban részesített bennünket. Az istentisztelet után a gyülekezet kama-

rakórusa gyönyörű műsorral szórakoztatott bennünket, amelyben reneszánsz, romantikus dallamok mellett Gershwin-feldolgozások is helyet kaptak. Annyira lenyűgözött bennünket a lányok hangja, előadása, hogy meg is hívtuk őket szeptemberre, egy koncertre. A program a kertben folytatódott, ahol már terített asztal várt. Az egyházközség asszonyai nagyon finom pörköltöt főztek, és nagyon finom süteményeket készítettek. Itt aztán személyesen is beszélgethettünk, ismerkedhettünk: Az ebéd után egy rövid városnézésre indultunk, majd késő délután indultunk vissza.

Idei évadzáró gyülekezeti napunkra *június 15-én* került sor, amelyen gyermekistentisztelet után a gyerekeknek kézműves foglalkozást tartottunk. A felnőttek eközben a már hagyományossá vált módon flekkensütés közben értékelték, beszélték meg az elmúlt félév eseményeit.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az elmúlt félévben 11 keresztelelési szertartásra került sor egyházközségünkben. Temetési szolgálatra 3 esetben került sor, míg esküvő sajnos nem volt templomunkban.

Július és augusztus hónapokban nem lesz gyülekezeti nap, ám a nyáron is, vasárnaponként 11 órától várjuk istentiszteletre híveinket. Mindenkinek nagyon kellemes nyarat kívánunk!

Szász Adrienne

Debrecen

Május 5-én, anyák napján Palatka Réka és Geréd Szabolcs szavalatai tették meghitt ünnepé a vasárnapi istentiszteletet, majd Szász Barbara keresztelezésre került sor.

Pünkösdi ünnepén szép számmal vettünk úrvacsorát, majd az újonnan berendezett lelkészi hivatalban találkoztunk a szokásos istentisztelet utáni beszélgetésre. Ezen a napon érkezett gyülekezetünkbe John Clifford skóciai lelkész, az angliai unitárius egyház elnökhelyettese, aki a debreceni nyári egyetem magyar tanfolyamára érkezett, és egyházközségünk vendégszobájában szállt meg.

Az elmúlt időszakban több alkalommal is református teológus és gimnazista csoportok látogattak imaházunkba és istentiszteletekre is, az unitarizmus és közösségünkkel ismerkedni. Reméljük ezek a találkozások lassan lebontják a tartózkodás falát: őszinte felekezeti közti barátságra, a felszínes ökumenizmusból valódi párbeszéddel, egymás nyitott keresésével, helyes ismeretekkel igazi ökumenikus kapcsolat lesz.

Hasonló célokkal szerveztünk *közösségerősítő szeretetvendégségeket*.

Május 25-én az evangélikus egyházközséggel közösen rendeztünk agapét az unitárius templomban. Az áhítatot Nagy Zoltán evangélikus lelkész tartotta, melyet Dr. Endes Mihály orvos, ornitológus, Tisza-kutató előadása követett. A gyülekezet számára már ismerős énekes lányok, Walter Judit tanítványai barokk és reneszánsz vallásos éneke-

ket szólaltattak meg, mindannyiunk gyönyörűségére. A szeretetvendégségek legfőbb célja a programok utáni kötetlen együttlét, melyre a gyülekezet asszonyai süteményt és szendvicset készítettek, a férfiak üdítőket hozták, így még este tíz órakor is folyt a beszélgetés a jó hangulatú kora nyári Hatvan utcai udvarban.

Június 1-én érkezett hozzánk a budapesti Nagy Ignác utcai és pestszentlőrinci gyülekezet egy csoportja, akikkel közösen vettünk részt a Kászoni József és Szász Adrienne által tartott istentiszteleten. Ezt a Kodály Zoltán Zeneművészeti Iskola kamarakórusának koncertje követte. Bachtól Gershwinig terjedő korszakot fogott át énekük, mely eszünkbe juttatta, hogy micsoda mélyről fakadó élmény az imádság és a zene találkozása, és a vidám hangok életenergiáira mindannyiunknak szüksége van. A szépség erősíti lelki egészségünket.

Az udvaron majd ötven főre terített asztal várt, ahol a „bőröspörkölt” mellett ismerkedhettek az unitáriusok.

Június 2-án, az istentisztelet keretében elbúcsúzott tőlünk John Clifford, aki megszólaltatta angol-dudáját. A duda hangja és szerkezetének megismerése igazi kuriózum volt a gyülekezet számára, az igazi ajándék viszont John jelenléte, barátságos személyisége volt, aki e két hét alatt közösségünk tagjává vált.

Miklósi-Vári Katalin

Füzesgyarmat és Gyula

Tavaszi indulásunk nemzeti életünk sorsfordulója napján, április 21-én, a hagyományossá vált gyermekistentisztelettel vette kezdetét. Ez alkalommal a „szertartást” Ruha Krisztina és Sipos Tündi hittanosok vezették. Felemelő élmény volt hallgatni a fiatalok bizonyágtételét. A szeretetvendégség is szép eredményt hozott nemcsak a felnőtteknek, hanem a gyermekeknek is.

A választások eredménye megerősített abban a hitünkben, hogy mindig fel kell legyünk készülve mindenféle változásra, mert csak egy van örök változatlan életünkben, a mindenható Isten. Az elkövetkezendőkben még nagyobb összefogásra lesz szükségünk egyházközösségi életünkben, hogy az elkezdett munkákat folytatni tudjuk. Egyházunkban még hangsúlyozottabb kell legyen ez az összefogás, hiszen olyan világ erői jöttek vissza (Egyházunkban is!), amelynek az egyházas, vallásos-nemzeti életforma nem volt és nem is lesz erős oldala. Nekünk pedig nagyon vigyáznunk kell arra, hogy Unitárius Egyházunk mindjárt félévezredes történelme folyamán nemzeti és dávidferenci volt mindig, és az is kell maradjon.

Május elhozta örök gyermeki életünk drága alkalmait, amikor Isten után a legjobban szeretőkre gondolhattunk, őket ünnepelhettük, az Anyák Napját. Május első vasárnapján szép, lélekemelő ünnepséggel köszöntöttük őket megtelt templomunkban. Gyermekek, hittanosok és kisebbek, valamint felnőttek, meghatóan adták elő verseiket, énekeiket, és nyújtották át a köszönet virágait. Ugyanazon a napon, délután folytatódott a megható ünnepelés a Nyugdíjasok Klubjában. Május 9-én Nyugdíjas Klubunk dalárdájával együtt Gyomaendrődön vettünk részt egy nagyszabású anyákat köszöntő rendezvényen. Ott is minden arról szólt, hogy az igazi édesanyai szeretet és jóság válthatja meg ezt a világot, és ennek az erőnek továbbadói a hűséges és hálás gyermekek lehetnek.

Pünkösöd felé haladva Áldozósütőtörtökön ünnepi harangozás volt, hiszen olyan kihalt ez az emléknap ezen a tájon, hogy a reformátusok még harangszóval sem emlékeztetik a híveket erre az alkalomra. Öröm is érte kis közösségünket, hiszen akkor kaptuk meg a felépítendő lelkészi lakás tervdokumentumainak jóváhagyását az illetékes Építésügyi Szakhatóságtól. Kétségek között tápláljuk a végrehajtási, megvalósítási álmainkat, mert beadott pályázatunkra még nem kaptunk semmiféle választ, és ahogy a híradásokból tudni lehet, a Széchenyi Terv el fog vérezni az új tézis, antitézis, szintézis eszméi közt! Pünkösöd szombatján délután Vásárosnaményben voltunk ünnepi istentiszteletet tartani. Az úrvacsoraosztásos istentisztelet élménye mellett szívet-lelket melengető volt a két felnőtt és egy kisgyerek kereszteleje. Egyre jobban népesedik ez a szórványközösség, amelynek többnyire roma tagjai mind inkább tudomásul veszik, hogy nem elég csak őket szervezni egyházi, vallásos közösségbe, nekik is szerveződniük kell, igényelniük kell a szertartásokat, és meg kell teremteniük fokozatosan a gyülekezetté formálódás anyagi feltételeit is. Pünkösöd első napja

mozgalmas ünnep volt itthon és szórványunkban. Az ünnepi istentisztelet szokatlanul népes volt. Ez alkalommal kereszteltük meg Zalkai Attila és neje, az elmúlt év tavaszán nálunk esküdt fiatal család gyermekét, aki a keresztségben a Jázmin Alexa nevet kapta. Minden megkeresztelten legyen Isten áldása. Adjon nekik boldog életet, hozzátartozóiknak sok-sok örömet. Ugyanazon a napon fél kettőkor vártak a hívek az Idősek Otthonában. A megszokott áhítattal folyt az istentisztelet, és fogadták a kiszolgált úrvacsorát. Mindig nagy élmény az Otthon lakóival ünnepelni. Mindössze egy unitárius van köztük, de két tanítványnyi ünnepelni vágyó jelenik meg szertartásainkon. Délután fél négykor már Gyulán voltunk, szórványgyülekezetünk központjában. A kis csapat, többnyire ugyanazok, a megszokott élményben osztozott. Itt kell megjegyezzük, hogy Kispálné R. Etelka szórványgondnokasszony eredményes utánajárása folytán erre az esztendőre is sikerült meghosszabbítani az imateremnek használt helyiségnek a bérleti jogát. Csak legyünk, akik használjuk is!

Ünnep második napját is megültük Füzesgyarmaton, nagyon gyér érdeklődéssel. Június 6-án meglátogatta egyházközösségünket az országos Tourinform 15 tagú küldöttsége. Céljuk az, hogy bevegyék ezt az egyházközösséget, annak templomát a meglátogatandó turisztikai érdekességek közé, mint az Alföld egyetlen unitárius (Észak-Alföld) gyülekezete és temploma. Közel egyórás előadásban ismertettem az unitarizmus történetét, hitelveit, egyházközösségünk történelmét, és válaszoltam a feltett kérdésekre. Megemlítettem, hogy Hódmezővásárhelyen is van egy gyönyörű unitárius templom, azt is érdemes felkeresni, meglátogatni.

Júniusban tartottuk az évzáró gyermekistentiszteletet, amelyen a „szertartást” Hegyesi Barbara és Kovács Nelli hittanosok végezték. Lélekemelő volt az istentiszteleti alkalom, akárcsak az azt követő tombolázásos szeretetvendégség. Ezzel a hittanos tanév befejeződött, csak a konfirmálásra való készülődés folytatódik és természetesen a templomlátogatás. Ez alkalommal osztottuk ki 12 hittanosnak a megérdemelt jutalmat (Unitárius Alapítványunktól – reméljük – utólag meg fogjuk kapni!) a hűséges templomlátogatásért, a hittanórai oktatáson való részvételért és az azokon való tevékeny közreműködésért, tanulásért.

Terveinket, álmainkat az elkövetkezendőkben a nyári, nagy ünnepre való készülésünk határozza meg. Közben, június végén, Gyáni Endréné gondnokasszonyunk két dédunokáját foguk megkeresztelni. Az előző beszámolóink óta elveszítettük Szilágyi László 54 éves és Kispálné Poroszlai Magdolna 36 éves testvéreinket. Fájdalmas és tragikus távozásuk okozta veszteségeikben a hozzátartozókat erősítse a jó Isten, adjon vigasztalást, az eltávozottaknak csendes pihenést.

Egyházközösségünk 100 éves évfordulójának megünneplésére vonatkozó tudnivalókat kérjük, szíveskedjenek elolvasni az erről szóló beszámolóinkban.

B. L.

100 éves a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség

1902. július 27-én lelkes kis közösség gyülekezett a mai Ady Endre utcában lévő Homoki F. Lajos házában. Az emlékezet már elfelejtette, hogy milyen fa alatt, egyesek szerint eperfa, mások szerint diófa volt az. Józan Miklós budapesti, Ádámosy Gábor hódmezővásárhelyi lelkészek és Zoltán Ferenc mezőberényi kántortanító tartották az istentiszteletet. Megszületett most már hivatalosan is az unitárius egyházközség.

Az unitárius eszme nem volt idegen ezen a tájon sem. A reformáció után itt az Alföldön is sok gyülekezet alakult, de a 17. és 18. századi történelmi viszonyok szinte teljesen kipusztították. Az 1800-as évek második felében jelentek meg újra a szórványgyülekezetek, majd önállósuló egyházközség Hódmezővásárhelyen és itt Füzesgyarmaton. Itt, ebben a faluban egy református papválasztás eredményeként született a közel 150 lelket számláló egyházközség. A falu tehetős gazdái olyan lelkészt akartak, akit ők választanak, a püspöki önkény pedig olyan pappal kecsegtette a szegényebb réteget, akinek nem kell képét adni. Így a jómódú gazdák elhagyták felekezetüket, és a már ismert unitárius egyházba tértek át. A kolozsvári püspök lévita-tanítót küldött a gyülekezetbe, hiszen iskolát is indítottak. Egy év múlva templomot épített a gyülekezet, amit 1903. november 8-án fel is szenteltek. Az 1910-es évek elején lelkész is került a gyülekezet élére, Kiss Sándor, frissen hazatért akadémista személyében, aki befektette a toronyépítést és a harangok felszereltetését. A 2–300 holdas gazdák mindenből a legjobbat és legszebbet állították elő kis egyházközségük számára.

Az első világháború elvitte a kisebbik harangot és a lelkészt is (Erdélybe tért vissza a háborús időkben). Az első háború után egy református vallásról áttért, Kincses László nevű lelkész szolgált, aki beárnyékolta az egyházközség életét. Felesége a felekezeti iskolánk, sok nemzedéket felnevelt, szép emlékű tanítónője volt egészen az államosításig, de mindvégig az egyházközség buzgó, lelkes tagja egészen a halála napjáig. Férjét a 30-as évek elején menesztették az egyházunkból, mert „lelkes” híve volt Kun Béla proletárdiktatúrájának, ami nem egyeztethető össze hitelveinkkel.

A lelkes hívek a 20-as években új harangot öntettek az elvitt kicsi helyébe. Feljavították nem egyszer a már régiként vásárolt lelkészi lakást is. A második háború előtti években került ide Darkó Béla Erdélyből (azóta is minden lelkészt onnan kapott a gyülekezet). Áldásos szolgálatát még ma is emlegetik. A háború elvitte haza szülőföldjére. Az érkező kommunizmus lelkes pribékjei teljesen tönkretettek itt mindent. A „felszabadító” dúlók beköltöztek a paplakba, elégették minden egyházközségi iratot, dokumentumot. Ebbe a milióbe érkezett Bajor János lelkész Kolozsvárról, és nem sok időre rá jött utána későbbi felesége. Bajor tiszteletes munkássága folytán a gyülekezeti élet fel-

felé ívelt a nehéz történelmi idők ellenére. Az 50-es évek elején kitelepítették vagy száműzték a falu tehetős gazdáit, akik javarészt az unitáriusok közül kerültek ki. Nagy érvágás volt ez a kis közösség életében. Ugyanígy hatott a közösségi életre a lelkészi család szétválása, aminek következtében a tiszteletesnek el kellett menni.

A törést nehezen viselte el a kis gyülekezet, több beszolgáló lelkész is megfordult időközben (Bence Márton, Huszti János, Szász János), és egy évig Vörös István is itt szolgált, aki a forradalom után Erdélybe távozott. Az 50-es évek végén érkezett Kelemen Miklós lelkész, akinek ittléte alatt sikerült megállítani a gyülekezet széthullását, és távozásáig még meg is elevenedett az egyházközségi hitélet. 1963-tól szolgált itt László Andor, aki az erdélyi Lókodból telepedett át. Bár folyt az egyházközségi élet, a lelkészi család nem lakván itt helyben, nagyon elmaradtak a szertartások: keresztelek, konfirmálások, esketések. A 70-es évek elején Pestszentlőrincre távozott, és beszolgáló lelkészként Bajor János, akkor debreceni lelkész kapott kinevezést egykori gyülekezetébe. 1990-ig, majdnem két évtized az agonizálás éve volt a gyülekezetben. Egyetemes egyházi szinten egy leépítési, mindent eladási folyamat indult meg. Itt Füzesgyarmaton is eladták a lelkészi telek felét, a templom mellett lévő harangozóit telket a rajta lévő romos épülettel együtt. Az anyakönyvek, jegyzőkönyvek alig tartalmaznak bejegyzéseket. Az általánosan jellemző viharsarki vallásos közömbösség eredményeként kereszteletlenül, hitoktatás nélkül, házassági megáldás nélkül maradt szinte két emberöltő egészen. Többségében nem egyházi temetéssel búcsúztatták a halottaikat sem. Lelkészhány és meglévő lelkészek hiányos munkája, hozzáállása súlyosbította ezt a helyzetet.

A rendszerváltás, bár közelről sem váltotta meg az egyházi-vallásos életet, az utolsó pillanatban érkezett. 1990-től az erőfeszítések éve következtek. A jelenleg is itt szolgáló lelkészt, Balácsi Lászlót, az énekvezér feleségét és három gyermekét albérlet fogadta, és egy olyan templomlátvány, amelynek ablakán betekintett nem csak az Úr, hanem a bozóttá lett akácok és orgonabokrok, valamint a tégláig lecsupaszodott falak. Huszti püspök támogatásával felújítottuk, a templom köré a lelkészi család cserkészársakkal és barátokkal kerítést készített. Ittlétünk alatt már kétszer is javítottuk a templomot, most is a toronyrész javításra vár, amit Isten segédelmével meg is akarunk valósítani jövőre, amikor 100 éves lesz ez az istenháza. A vallásos életet éhező és szomjazó emberek lassan újra gyülekezetté formálódtak. Szimpatizánsokkal együtt majdnem annyian vagyunk, mint 100 évvel ezelőtt az alakuláskor, közel 150 lélek. Megindult a hitoktatás, gyermekistentiszteletek, szeretetvendégségek tartása. Hagyományossá vált a minden év július utolsó vasár-

napján tartott alföldi unitárius „búcsú”. 10 év alatt az anyakönyvekbe annyi bejegyzés került, mint a megelőző harminc évben összesen. Temetésekből a mostani lélekszám kétszeresét jegyeztük be, mert a más vallásúak és felekezeten kívüliek igénylik a mi egyszerű, sallangmentes, dogma nélküli búcsúztatási szertartásunkat. Emiatt nem működik az ökumené a testvérfelekezet féltékenysége miatt. Nemzeti népegyház lévén, ez elkötelezettségnek is eleget tettünk.

Minden nagy történelmi évfordulóra valamilyen maradandó emléket állítottunk. Egy hármasszoborcsoportot alkottunk a templomunk melletti emlékparkunkban: 1996-ban a Honfoglalás emlékére, 1999-ben az aradi 13 vértanú emlékére és 2001-ben, a millenniumi ünnepek keretében, egy 1956-os emlékművet a forradalom és szabadságharc emlékére. A 90-es évek közepén nemzeti színű lobogóval is díszítettük templomunkat. Majd 2001-ben az egész Egyház millenniumi unitárius egyházi zászlót szentelt a püspökavató Zsinaton. 1990-ben, amikor még hőseinket lefasiztatták, mi már emléktáblát avattunk a kis gyülekezet háborús elesetteinek emlékére. Minden alkalommal nagy egyházi és világi képviselőkkel tartottuk ünnepeinket. Saját egyházi vezetőinket kívül itt volt Tókécs László, Szabó Árpád, Kedei Mózses. Az aradi vértanúinkra Csurka Istvánnal emlékeztünk. A helyi vezeték soha nem segít semmilyen formában, a magunk erejéből, egyházi és megyei támogatással valósítgatjuk meg álmainkat.

Mindig fontosnak tartjuk testvéri kapcsolataink megerősítését, megerősítését. Az erdélyi Jobbágyfalva–Nyáradszereda gyülekezettel egy 10 éven át tartó kapcsolat ment tönkre, nem a mi hibánkból. Sokszor látogattunk el testvéreinkhez, ők is voltak itt két alkalommal. A közeli Darvasnak megszereztük egykori falunkat, Szentháromságot testvérségnek, amely kapcsolat szintén az ottaniak miatt hamar véget ért. Füzesgyarmat és Ozsdola testvérkapcsolat-felvételében is segédkeztem, ez az itteni vezetés hibájából szűnt meg.

A kanadai Olinda gyülekezetével 1995 óta tartunk fent kapcsolatot. Egy alkalommal vendégül látták a lelkész házaspárt, és onnan is voltak látogatóink. Minden évben igyekszünk eljutni a Székelyudvarhely–Szejké-i Világtalálkozóra. Idén is szervezzük a kirándulást, és keressük a testvér-egyházközségeket, amelyek felvennék velünk a kapcsolatot. Előrehaladott tárgyalásban vagyunk a háromszéki Árkossal, ahol már két alkalommal is nagy szeretettel fogadtak. Beszélgettünk erről már Alsó- és Felső-Bencéd lelkészével is. Magyar lelki és hittestvéri kapcsolatról álmodunk, kölcsönös látogatásokkal, barátkozásokkal.

Egyházközségünk megtiszteltetésnek vette, hogy Egyházunk Zsinata Balácsi László lelkészt egyházi főjegyzőnek és püspökhelyettesnek választotta. Ezt a címet egyházközségünk és Egyházunk előmenetelért kívánjuk felhasználni, gyümölcsöztetni.

Olyan történelmi lépésre szántuk most el magunkat, amilyenre nem volt példa az elmúlt 50 esztendőben Egyházunkban. A 150 éves papilak helyébe új lelkészi lakást akarunk építeni. A tervek már elkészültek, a közelgő 100 éves évfordulón kívánjuk ünnepélyesen az alapkövet letenni és megáldani. 2002. július 28-án, délelőtt 11 órára sok vendéget várunk. Lesz konfirmálás is. Neves egyházi és világi méltóságot hívtunk meg, hogy itt legyenek a mi vezetőinkkel és híveinkkel. Az emlékparkban emlékfát ültetünk, a templom falán elhelyezünk két márványtáblát, az elszármazott Sári József testvérünk adományaként: egyiket a 100 éves évforduló emlékére, a másikat a fentnevezett édesanyja emlékére, aki az első született unitárius volt a Füzesgyarmati Egyházközségben. Az évfordulóra emlék-levelezőlapot is nyomtatunk, valamint egy kisebb könyvet az eltelt 100 év eseményeit megörökíteni szavakban és képekben.

100 éves a Füzesgyarmati Unitárius Egyházközség! Találkozunk itt 2002. július 28-án, unitárius összefogással, példamutató erdélyi élniakarással!

B. L.

Tízéves a Győri Unitárius Egyházközség

1992. szeptember 11-én, áldott emlékű Göncz Mihály, Erdélyből áttelepült unitárius lelkész életre hívja a Győri Unitárius Egyházközséget.

1994. november 24-én megbíztak a Győri Unitárius Egyházközség lelkészi teendőinek végzésével. A kezdetben csak átmeneti jelleggel jelentkező feladat véglegessé vált.

Győrbe érkezve egy lelkes, de kis létszámú Erdélyből áttelepült közösséggel találkoztam. Az akkori címlista 36 címet tartalmazott. Az istentiszteleteket a református egyházközség jóindulatának kiszolgáltatta, hol a gyülekezeti teremben, hol pedig – nagyon ritkán a templomban tartottuk.

Ez idő alatt párhuzamosan az irodai teendőket, az Unitárius Élet szerkesztőségi titkár teendőit, illetve a Magyar Televízió unitárius adásainak szer-

kesztését, valamint a Fasori Evangélikus Gimnáziumban a hitoktatási teendőket láttam el.

Budapesten szolgálati lakással rendelkeztem, amelynek rezszi költségeit teljes mértékben az egyház fedezte, valamint a győri leutazások és kiadások költségeit is.

Győrben elsősorban kezdetben a szállás lehetőséget kellett megoldani. Budai László, későbbi gondnokunk saját albérleti lakását ajánlotta föl erre a célra és másfél éven keresztül, hála a megértő házigazdáknak, (Dr. Némethy György és felesége), itt tartózkodtunk leutazásaink idején.

1995-ben az Egyházi Központ ingatlan keresésével bízott meg. Először az Országút u. 5. sz. alatti ingatlan mutatkozott alkalmasnak, amelyet az Önkormányzat öt éves használatra át is engedett

volna az egyházközségnek. Ezt azonban a Budapesti Püspökség nem fogadta el. Második lehetőségként a Rába u. 60 sz. alatti teljesen káros épület került előtérbe, inkább a telek jó fekvése miatt, de az Egyház vásárlási szándékát az Önkormányzat nem fogadta el. Az ötmillió telekért felajánlott 1,7 millió forint valóban nevetséges összeg volt. Harmadik lehetőségként a Budai Nagy Antal u. sarkán levő épületben egy kétszobás lakással próbálkoztunk, de a hárommillió vételárban nem tudtunk megegyezni – szerencsére – a házigazdákkal.

Ebben az esztendőben nyolc gyermek konfirmált és a Magyar Televízió három adást is sugárzott Győrről, illetve a Magyar Rádióban is kétszer szerepeltünk.

1996 januárjában sikerült megvásárolni 3,5 millió forintért a Szittya u. 2 sz. alatti ingatlant, akkora telekkel ahová templomot is lehet építeni. Az épület teljes mértékben leromlott, jelentős felújításokra szorul. A jóváhagyást a vásárlásra ifj. Bencze Márton egyházi titkár adta meg, aki megtekintette az ingatlant, a jogi bonyolítását pedig az egyházi jogtanácsos, Dr. Kaszai Csaba intézte. A beruházást teljes mértékben az Egyházi Központ fedezte, azzal kikötéssel, hogy a felújítás költségeit az egyházközség híveinek kell fedezni. Erre nézve született is egy közgyűlési határozat, amely értelmében rendszeres egyházfenntartó járulékkel és egyszeri ingatlanfejlesztési hozzájárulással ezt a problémát megoldjuk. Sajnos ezt a föl vállalt kötelezettséget a hívek harminc százaléka sem teljesítette.

1996 februárjában 28 000 Ft. volt az egyházközség készpénzvagyonja. A minimális felújításokra pedig mintegy másfél millió forintra lett volna szükség. Az ingatlan megvásárlása után az Egyházi Központ sürgette a leköltözést, így a munkálatokat jobb híján saját költségéből kellett elkezdni.

Anyagi hiányában közmunkákkal is megpróbálkoztunk, de ezek nem bizonyultak hatékonyaknak.

Az ingatlan biztonsága érdekében Budai László, gondnok beköltözött az egyik szobába és ő vigyázott a folyamatosan leköltöztetett értékeinkre, illetve elvégezte az ajtók, ablakok mázolását, besegett az újrameszelésben és részt vett mindenmű javítási munkálatban. Eközben, amiért itt lakott, a legmegalázóbb vádak érték azok részéről, akik a kisujjukat sem mozdították, hogy bármi előrehaladjon.

Mivel más kiút nem mutatkozott a szülőket, családot: édesanyámat, édesapámat, nejem édesanyját, keresztanyámat és keresztapámat kértem meg 1996 nyarán, hogy segítsenek az ingatlant olyan állapotba hozni, hogy leköltözhesünk. Háromhetes kemény munkával kívülről újravakoltuk az épületet, megcsináltuk a konyhai részt, és felszereltük a fürdőszobát mosdókagylóval, benti wc-vel, gázbojlerrel. Gaztalanítottuk és nézhető állapotba hoztuk a kertet is. A konyhába csak november végén sikerült a vizet bevezettetni és mosogatókagylót felszerelni, eddig az időpontig az udvaron mosogattunk.

Az ingatlanban valamikor fával és kályhával melegítettek. December huszonnyolcadikán az Égáz jóindulatával beindult a központi fűtés, addig a négy szobát egyetlen kályhával, fával fűtöttük. A beruházás költségeit kölcsönökkel a lelkész-házaspár fedezte.

A leköltözés tényével megszűnt a Központ anyagi támogatása, a szolgálati lakás rezsiköltségeit, valamint az utazási költségeket az egyházközségnek kellett átvállalni, ami ismét jelentős anyagi megterhelés, amit az egyházközség mind a mai napig nem tud teljesíteni.

Pénzforrások megteremtésének vágyával alakul meg 1997 nyarán, egy jól szervezett kerti rendezvény keretén belül, ami ezúttal a hívek derekas helytállását bizonyítja, a Bölöni Farkas Sándor nevével fémjelzett Alapítvány, ami a további években az Egyházközség anyagi kiadásainak egynegyedét fedezi. Az Alapítvány létrehozásával egyidőben elkészült a templom távlati terve és reklám céllal háromfajta képeslap és leporelló. Erre az alkalomra a hívek segítségével lebontottuk az ingatlan mögötti romos melléképületeket és ólakat.

1998-ban egy szerencsés véletlennek – rádiós adás – köszönhetően harangot kapunk ajándékba. Ezt felemelő kerti rendezvényen helyeztük el egy erdélyi stílusú haranglábon, és avattuk föl az 1848–49-es forradalom és szabadságharc 150. évfordulóján. A harangláb úgy készült el, hogy édesanyám, nejem és az édesanyja rakta a betonkeverő gépet, én talicskáztam a maltert, édesapám végezte a kőműves munkát. Aztán Szabó Álmos jóvoltából zetelaki ácsok felépítették – anyagi juttatásért – a faszerkezetet. Ez megint több, mint kétszáz ezer forintos érvágás volt.

1999-ben ismét kerti rendezvény keretén belül, (ilyenkor nem kis pénzért mindig sátrat, asztalokat, székeket kellett bérelni), Erdély és Magyarország püspökei előtt konfirmálnak ifjaink. Erre az alkalomra kerti székeket, asztalokat vásároltunk, kívülről lemeszeltük az ingatlant, felújítottuk a medencét, a kerítés melletti árkt betömtük és lucfenyőkkel ültettük be, belülről pedig tujákkal. A haranglábig terjedő kerti részt befűvesítettük, a hátsó bejárathoz új kaput, a konyhához vezető úton pedig járdát építettünk, újrabetonozva a ház körüli betonszegélyt, lefestve a csatornákat stb.

2000-ben megjavítottuk a sufni és a ház tetejét, két vízaknatetőt betonoztunk.

Sikerül megszervezni a vidéki istentiszteleteket és két helyen, Sopronban és Pápán folytatódnak a rendszeres istentiszteletek.

2001. A visszatekintés és előrenézés esztendeje.

Hét év tapasztalata megtanítja az embert a földön járni. Nem kis csalódással látjuk, hogy az Erdélyből áttelepült emberek fölveszik az itteni stílust, és az „én házam, én várom” elszigeteltségében közösségi dolgokra már nem figyelnek. Az egyház huszadrangú kérdés lett sokak számára, amiért a legminimálisabb áldozatot sem hajlandók meghozni.

Amit azonban mindenféleképp ki kell emelnem:

1. A kezdeti 36 címről 138-ra sikerült föltornáznunk magunkat.

2. Az ingatlant és kertet rendbe tettük.

3. Az elmúlt évek során olyan megszépült és helytálló emberi arcokat villant föl az emlékezés, mint Budai Lászlóét, aki a legtöbb kétkézi segítséget nyújtotta; Pap Péterét, aki minden közmunkán részt vett, és nem egyszer jelentős pénzbeli segítséget nyújtott az egyházközségnek, ha kellett több százezres kölcsönrel is; Sófalvi Ferencét, aki nagy távolságról, Pap Péter után a legtöbbször jött, ha a hívó szót meghallotta, aki egyedülként külföldi támogatókat is szerzett és az országon belüli unitáriusok figyelmét is fölhívta a győri problémákra; Dr. Lőrincz Dánielét, aki a rendezvények anyagi kiadásait támogatta és szép korondi úrvacsorai készlettel ajándékozta meg az egyházközséget; Sükösd Mózesét és fiáét, Sükösd Árpádét, aki az irodai, ma már elengedhetetlen számítógépes felszereléssel ajándékozott meg bennünket; Péter Andrásét, aki közmunkában az egész épület villanyszerelési hálózatát rendbe hozta és biztonságossá tette; Szócs Albert és Hegedüs Lőrinc, akik a melléképületek lebontását végezték; Dr. Gaál Ist-

ván, özv. Fekete Andrásné, Göncz Mária Magdolna, Özv. Derzsi Józsefné, Pap Péter és neje, Magyar Zoltán és családja, akik minden istentiszteleten részt vesznek. Tirnován Ari Vid és család-jáét, aki saját otthonát ajánlotta föl a pápai istentiszteletek tartására, Vajda Ivánét, aki nagyszerű módon szervezi a soproni gyülekezetet.

4. Az egyházközség anyagi helyzetét a következőképp biztosítjuk: 1 rész hívek, 1 rész Alapítvány, 2/4 rész külföld – testvérgyülekezet.

Egyházközségünk 2002. szeptember 8-án vasárnap, d.u. 15 órai kezdettel konfirmációval egybekötött istentisztelettel ünnepli fennállásának tizedik esztendejét. Az istentiszteletet követően kerti szeretetvendégséget tartunk. A jeles alkalomra szeretettel hívunk és várunk minden érdeklődőt.

„De akik az Úrban bíznak, új erőre kapnak, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak és nem lankadnak el, járnak és nem fáradnak el.”

Ézsaiás 40,31

Sándor Gy. Mátyás

Kocsord

Az anyák napjával köszöntött be a május. A 113. Zsoltár 9. vers: „Megengedi, hogy a meddő úy lakjék a házban, mint fiaknak boldog édesanyja” textusra mondott prédikáció után három testvérpár: Bíró Evelin és Barbara, Zséder Alexandra és Boglárka, valamint Bartha Erika és Szabolcs mondott verset. A szavalók rangidőse Nyitrai Gábor kisgimnazista volt. Szabolcs, aki eddig még nem szokott a szerepléshez, belépett azok hosszú sorába, akik Isten, a gyülekezet és édesanyjuk kedvéért állnak versükkel a közönség elé. Szavalata, mint mindannyiuké, gyönyörű volt. A nagytestvérrel együtt a többi kistestvér, Barbara és Boglárka is, a nagyobbakkal együtt tanulja meg a szereplést.

Május második nagy ünnepe volt a konfirmáció. Erre nyolc növendékünk: Bakos Noémi, Geller Marianna, Geller Zsuzsa, Márton Ágnes, Márton Eszter, Nagy Adrienn, Nagy Gábor és Pindzsu Zoltán az év eleje óta készült. Az óralátogatás és a felkészülés mindannyiuk részéről kifogástalan volt. Hozzáállásban senki részéről nem tapasztaltam hiányosságot.

Kocsordon kívül két szörványból voltak jelentkezők: két testvér Mátészalkáról és másik két testvér Ópályiból. A testvérek a konfirmáción is együtt kívántak maradni, aminek kedvéért korengedményeket is tettünk. Tapasztalatom szerint ez nem jár hátránnyal, annál több viszont a szemmel látható előny.

Konfirmáció nagyhetében a szülők és növendékek példás rendbe tették a Varga Elemér harangozó által amúgy is gondosan rendbentartott templomot.

Nagy Gusztávné Jakab Gabriella szülő és virágkereskedő 25 000 Ft értékben adott holland import virágot több más szülő hozzájárulásával. A konfirmáció óta a virágok a templom külső díszét is képezik.

Tele templom tisztelte meg a konfirmációt, melynek megörökítéseképpen a szülők 20 000 Ft értékben rendeltek hímes fehér terítőt az Úrasztalára, az egyházközség pedig könyvet és keretezett emléklapot adott a konfirmáltaknak. Egy hét múlva mindannyian Úrvacsorát vettek Pünkösdi ünnepén.

Dobos László adománytevőnk kisfia, Lacika, aki alig kétéves, mindannyiunk igen nagy rémületére súlyos otthoni balesetben ismerte meg az élet próbatételét és a szenvedést kevéssel unokatestvérei konfirmálása előtt. A készülődés idejét az érte mondott imádságokkal kellett megosztanunk. Lacika a szülők lélekjelenlétének és Isten után az orvosi segítségnyújtásnak is köszönhetően gyorsan meggyógyult.

Tovább könyörgünk Isten oltalmáért mindenki részére.

Nyíregyházán a pünkösdi úrvacsorát a kórház kápolnájában, Miskolcon a diósgyőri evangélikus templomban osztottuk, amiért Isten után köszönetet mondunk Dr. Séra Gyula kórházi főigazgató és Vecsán Pál diósgyőri evangélikus esperes uraknak.

Nyitrai Levente

2002. február 16-án Istenben elpihent és február 19-én utolsó útjára kísértük **Ajtai Endre** tb. presbiter atyánkfiát, aki gyülekezetünk utolsóként távozó alapító tagja és első jegyzője volt. Nemes lelkét nyolcvanéves korában adta vissza teremtőjének.

Adjon neki Isten csendes pihenést, üdvöztse lelkét, hátramaradottait vigasztalja atyai szeretetével, a gyülekezetnek pedig adjon sok hozzá hasonló, buzgó egyháztagot!

Dunántúli Unitárius Egyházközség

Közelmúltunk legnagyobb „eseményét” a Válaszúti György Unitárius Alapítvány életre hozásáért folytatott munkálkodás képezi. Az alapítvány elsődleges célja egy pécsi imaház (templom) vásárlása/építése. Alapító tagjaink rövid idő alatt több mint 200 000 forintnyi összeget gyűjtöttek egybe, az adakozási „indíttatás” pedig közelről sincs lezárulva. Köszönjük az eddig megtett adományokat.

A pécsi hívek tudatában vannak annak, hogy bár népes és dinamikusan fejlődő gyülekezetet alkotnak, „biztos” és tartalmas jövőt csak egy megfelelő ingatlan birtokában tudnak építeni. „Létünkért” naponta meg kell harcolnunk, ingatlan szempontjából a legkiszolgáltatottabb magyarországi gyülekezet vagyunk. Ez közösségi működésünk jellegét is többé-kevésbé meghatározza.

Az idő sürget, kitűzött célunk azonban meghaladja erőnket. E tekintetben Egyházi Központunk

megígért segítségére támaszkodunk. Tisztelettel kérjük, hogy kísérje fokozott figyelemmel és empátiával megoldásra váró problémánkat.

Az elmúlt időszak munkájából meg kell említenem a kisebb nagyobb településeken történt csatlálatogatásaimat, mely Pécstől Kaposvárig, Kaposvártól pedig Veszprémig terjedt. Természetesen egy ilyen nagy kiterjedésű szórvány munkamegosztása is megoldásra vár.

A Polgárdiban lévő templomos ingatlan telkéről 120 köbméternyi „szemetet”, pontosabban épületmaradványt szállítottunk el.

Ez anyagilag igencsak megterhelte egyházközségünket, ugyanakkor a fennmaradt omlásveszélyes melléképület problémájának megoldása teljes mértékben meghalad minket. E tekintetben minden felelősséget elhárítunk. Egyházi Központunknak immár több alkalommal írtunk ebbéli gondjainkról, válasz nem kaptunk.

Természetesen egyházközségi életünket nem csak „gondok” képezik.

Örömmel hallgattuk vallásórás gyerekeink anyák napi, pünkösdi szereplését, jól éreztük magunkat akkor, amikor ifjainkkal a Mecsek oldalán túráztunk (kirándulásainkat rendszeressé tettük), továbbá lelkesen készülünk konfirmációs ünnepélyünkre.

Lelkesítő erejű az a tény is, hogy vallásunk iránt egyre több az érdeklődő, úgy a pécsi laikusok, mint egyetemi kollégáim körében.

Máté Ernő
lelkész

Pünkösöd a Duna-Tiszaközi szórványegyházközségben

Pünkösödben a keresztény anyaszentegyház életrehívása állt az emlékezés középpontjában. Az ünnepi beszéd ismertette a tanítványok fellépésének eredményét, a konstantinápolyi zsinatnak Isten lelkéről felállított dogmáját, a reformációnak a külsőségek felszámolása érdekében tett lépéseit és az Unitárius Egyháznak, a hitelveknek a jézusi alapra való visszahelyezését. Ez utóbbi eredményezte a dogmamentes és dogmai alapozottságú egyházak ellentétét.

Az istentisztelet után a húsvét óta otthon, Erdélyben járt hívek számoltak be tapasztalataikról, és értesülhettünk gondnokunk szerencsés kimenettelű gépkocsibalesetéről.

Híveink közül többen szereztek tudomást az Egyházat lejárató internetközlésekről.

Nem tudják elképzelni, hogy felelős egyházi tisztségviselők hogyan rágalmazhatják vezetőiket? Mint ahogy az sem világos, hogy az ilyen megnyilvánulások meddig folytatódhatnak? Vajon nem lehetne-e kevesebb létszámú, de egyházukért élő vezetőkkel nagyobb és jobb eredményeket elérni?

A hívek örömmel vették tudomásul az Unitárius Élet tartalmi színvonalának emelését, elsősorban a kimondottan unitérius témák gyarapítását. Örömlének, ha az Erdélyben levő Egyházban történekről is – a lap hasábjain – tudomást nyerhettek.

A fentiek is tartozékai a pünkösdi újjászületésnek!

Egy jelenvolt

Beregi Unitárius Szórvány

A beregi unitárius szórvány pünkösdi ünnepi istentiszteletét Balázi László püspökhelyettes lelkész úr tartotta szép számú gyülekezet előtt.

Két jándi fiatal tett fogadalmat unitárius hitéről. Ezzel a beregi körzet a mezőladányi, aranyosapáti és vitkai atyafiak mellett a jándi fiatalokkal is gyarapodott.

Az istentisztelet keretében tett fogadalmat Jóni Jenő presbiterünk is, akit a püspökhelyettes lelkész úr meg is áldott.

Az istentisztelet végén egy vásárosnaményi újszülöttet, Nagy Patríciát keresztelte meg a lelkész úr.

Szórványgyülekezetünk minden vonatkozásban a fejlődés útján halad, leküzdve múlt évi nehézségeit Isten segítségével.

* * *

Idén is kiosztották a Balázs Ferenc-díjat a Nemzetközi Váci Mihály Szavalóversenyen Vásárosnaményban.

Az ifjúsági szavalóversenyre a Partiumból, Kárpátaljáról, a Felvidékről és a Beregből gyűlnek össze három kategóriában – kisiskolások, felsősök, gimnazisták – a fiatal előadók.

Már több éve a beregi unitárius szórvány kebelében tevékenykedő protestáns kör is részt vesz a zsűriben. Idén Bakos Pál kocsordi újságíró, Felhős Szabolcs köri titkár és Tóth Miklós BUNIK-titkár voltak a Balázs Ferenc-díj odaítélői. A kiscsoportosoknál a beregi Lengyel Krisztina, a felsősöknél a vásárosnaményi Iványi Lília, a gimnazistáknál a nagykaposi (Szlovákia) Nagy Viktória kapták meg a díjjal járó Balázs Ferenc-bronzérmet, díszoklevelet és a könyvjutalmat.

A Balázs Ferenc-díjas felvidéki Nagy Viktória a bronzéremmel és az oklevéllel – Bakos Pál zsűritaggal

Felhős Szabolcs

A Heltai Gáspár Unitárius Könyvesbolt ajánlatából:

Kis Biblia	450 Ft	Dr. Nyiredy Szabolcs:	
Károli Biblia – nagy családi	1600 Ft	A tordai országgyűlés 425 éves jubileuma	60 Ft
Kis családi	1300 Ft	Dr. Nyiredy Szabolcs: Brassai Sámuel emékezete	160 Ft
Újszövetség és zoltárok		Rezi Elek: Válaszd az életet!	250 Ft
Károli	530 Ft	Teológiai Füzetek 2.	
Új fordítás	560 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: Szemelvények unitárius és szabadelvű keresztény írásokból 1992–1993	550 Ft
Angol biblia	1800 Ft	Teológiai Füzetek 3.	
Román Biblia	900 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: Ökumenikus gondolkodás és hit	980 Ft
Kétnyelvű Újszövetség		Teológiai Füzetek 4.	
Angol–Magyar	690 Ft	Varga Béla válogatott hittani művei	780 Ft
Német–Magyar	690 Ft	Teológiai Füzetek 5.	
Szlovák–Magyar	690 Ft	Bencze Márton: Az Ó- és Újszövetség összefüggése	
Román–Magyar	590 Ft	A kettő egysége	400 Ft
Unitárius káté	300 Ft	Unitárius Biblia Óráink 1.	
Unitárius hit és erkölcsstan	250 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: A Máté, a Márk, a Lukács szerinti evangélium magyarázatai	780 Ft
Unitárius énekeskönyv	1000 Ft	Unitárius bibliai Óráink 2.	
Unitárius imakönyv	150 Ft	Dr. Sztankóczy Zoltán: János evangéliuma és a jánosi levelek	1990 Ft
Kelemen Miklós: Unitárius kislexikon	900 Ft	Unitárius Arcképcsarnok 1.	
Dávid Ferenc: Rövid útmutatás, 1567	200 Ft	Kelemen Miklós: Enyedi György	490 Ft
Török Tamás: Unitáriusok	280 Ft	Unitárius Arcképcsarnok 2.	
Kászoni József: Csak Neki szolgálj!	750 Ft	Kelemen Miklós: Heltai Gáspár	490 Ft
Balázs Ferenc: Közérthető evangélium	450 Ft		
Dr. Erdő János: Teológiai tanulmányok	590 Ft		

HÍREK

Tisztelettel és szeretettel hívjuk fel híveink figyelmét az **unitárius honlapra**, ahol a világhálót böngészőknek unitárius irodalmi és teológiai olvasmányokat ajánlunk.

Most a következők találhatók: Dávid Ferenc: Rövid útmutatás; Varga Béla munkássága; Dr. Erdő János tanulmányai; Dr. Csiki Gábor: Hiszek egy Istenben; Balázs Ferenc: Közérthető Evangélium; Török Tamás: Unitáriusok (részletek); Dr. Sztankóczy Zoltán munkásságából. További anyagok feldolgozás alatt vannak.

Észrevételekkel, megjegyzésekkel, ajánlatokkal Léta Sándor lelkészt kell keresni. E-mail címe a honlapon található meg: www.unitarius.hu.

Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem ez évben hazánkban, Erdőbényén tartotta az Akadémiai Napokat május 6–11. között. Az erdőbényei kastélyban megtartott konferencia témája: **Anyanyelvünk: Nyelvében él a nemzet?** A nagyszerű előadásorozatról a következő számunkban bővebb tudósítást adunk.

Sopronban köszöntötték **75. születésnapja alkalmából Sütő Andrást** június 10-én. Az évfordulóra megjelent könyveket a Perkovácsház teraszán mutatták be. Ezt követően „Uram maradj velünk, mert esteledik” címmel irodalmi estet rendeztek a Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnáziumban. Mádl Ferenc köztársasági elnök ünnepi beszéde után többek között Szokolay Sándor zeneszerző, Csoóri Sándor író, Görömbei András egyetemi tanár, Gimesi Szabolcs polgármester, valamint Szarka László, a soproni Kálvin Kör elnöke köszöntötte az írókat. A köztársasági elnök a Kosuth-díjas íróknak az egyetemes magyarságtudat elmélyítéséért, humanizmusáért, életművéért érdemrendet adományozott.

Mint tudjuk, Sütő András ma is rendíthetetlenül teljesíti értelmiségi hivatását, az igazság szellemének ébrentartását bármilyen körülmények közepette. Biblikus fényű szavakkal vallja: „Gyertyát sem azért

gyújtanak, hogy véka alá rejtsek, hanem hogy gyertyatartóba tegyék és fényét vesse mindazokra, akik a házban vannak. Gondolkodó emberek, ti vagytok a világ világossága, nem rejthető el a hegyen épített város...”

2002. június 5-én, szerdán du. 15 órakor tartotta a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat az évi közgyűlését. A megnyitó után Lehel László igazgató felolvasta a 2001. évi közhasznúsági jelentést, valamint ismertette a 2002-es esztendőre a tervet. A napirend további pontjai a következők voltak: 2001. évi pénzügyi beszámoló és zárszámadás; 2001. évi könyvvizsgálat; 2002. évi költségvetés; Jelentés a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Alapítványának 2001. évi munkájáról; pártoló tagfelvételi kérelem elbírálása és rendkívüli beszámoló a 2001. évi magyarországi árvízi segélyprogramról.

2002. június 7-én a Magyarországi Református Egyház, a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa Ökumenikus Központot és Egyetemi Lelkészséget létesített a lágymányosi egyetemi városban.

2002. május 15-én volt az új parlament alakuló ülése, amelyen egyházunk képviselőiben Rázmány Csaba püspök vett részt a többi történelmi egyház képviselőinek – dr. Seregély István a római katolikus püspöki kar elnöke, Bölcskei Gusztáv a református egyház zsinati elnöke, Dr. Szabik Imre az evangélikus egyház zsinati elnöke és dr. Tordai Péter a zsidó hitközség világi elnöke – társaságában.

A Pannonhalmi Főapátság szervezésében a Pax Romana ez évben Debrecenben, 2002. november első hetében tartja hagyományos konferenciáját „A vallások szerepe, Magyarország EU-csatlakozása” címmel, azzal az elképzeléssel, hogy van-e, s ha van, mi az értéke

ma Magyarországon a vallások együttműködésének.

A konferencia előkészítői: Almási Tibor, a Baptista Teológiai Akadémia főigazgatója, Bölcskei Gusztáv református püspök, Fekete Károly, a debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora, Horányi Özséb, a Magyar Pax Romana elnöke, Lukács László, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola főigazgatója, Rázmány Csaba unitárius püspök, Schönér Alfréd, az Országos Rabbiképző Intézet – Zsidó Egyetem Rektora, Schweiter József főrabbi, Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rektora, Szabik Imre evangélikus püspök, Tokics Imre, a H.N. Adventista Egyház Teológiai Főiskola igazgatója.

A székesfehérvári önkormányzat, a megyei művelődési központ és a Székesfehérvár Alba Regia Táncegyesület június 23-án, vasárnap 18 órakor ismét megrendezi a Királyi Régiók Szent Iván-napi Néptáncalálkozóját Székesfehérváron.

Az orosz fővárosban megnyílt a XXIV. Moszkvai Filmfesztivál. A seregszemplén 13 ország 15 filmje vesz részt. A versenyprogramban nem szerepel magyar mű, de a tucatnyi kísérőprogram között vetítik Koltay Csocsóját és Kamondi Kísértéseket is. A fesztivál elnöke az idén is Nyikita Mihalkov Oscar-díjas orosz filmrendező, a zsűri élén pedig Csingiz Ajtmatov író áll. A nyitógalán posztumusz elismerésben részesítették Grigorij Cshrajt, a 80 éves korában tavaly elhunyt szovjet filmrendezőt. (MTI)

Elmarad a Nemzeti Színházban Shakespeare Lear király című drámájának őszre tervezett bemutatója. Anatolij Vasziljev orosz rendező levélben értesítette a Nemzeti Színházat, hogy „a megváltozott körülményekre való tekintettel Shakespeare Lear királyát nem kívánja megrendezni”. A teátrum őszi évadjának többi bemutatóját és előadásait a változás nem érinti. (MTI) **(Szerk.)**